

722598

NOUA
BIBLIOTECĂ ROMÂNĂ

COLECȚIUNE DE NOVELE ȘI ROMANURI

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SERIA I.

BROȘURA I. — XII.

BRAȘOV.
EDITURA ȘI TIPARUL TIPOGRAFIEI ALEXI.

1881.

22525

SUS PE TÎMPA.

Narațiune romantică
BCU Cluj / Central University Library Cluj
de

Theochar Alexi.

I.

Auf des Berges höchstem Scheitel
Steh' ich allezeit so gern.

Wilhelm Hertz.

Narațiunea de față fu scrisă de mine și publicată în „Kronstädter Zeitung“ pe nemțesce; etiă cauza de ce veți afla în fruntea fie-cărui capitol câte un vers german, și veți găsi totă narațiunea făcută după gustul nemțesc. Ce-i drept așa fi putut schimba forma istoriei mele, și mai cu sémă așa fi putut înlocui stihurile germane prin altele române, căci har Domnului, sunt și de-acestea destule, dar am găsit de cuviință, ca să nu schimb nimic în povestea mea, prin urmare nici versurile, căci știu că nu le va ceti nime, ér cel care le va ceti va avea o impresiune fôrte romantică, căci esența romantismului este întunerecul și necunoscutul.

Iubitul lector, care va fi deprins a mă vedea tratând sujete umoristice, este rugat a-și pune aseptarea sa pe altă córdă — pe córdă duiosă a

romantismului supranumit albastru de scriitorii teutonî.

Eu unul mî-am propus a m  opinti din t te puterile pentru a prepara spiritul cetitorului  i a cetit rei la gustarea unei compozi iun  inc nt tore, ba chiar imb t tore.

Spre a intirea acestui scop voi incepe prin cont mpla iun  vage, fantastice, aerice, neperceptibile, sbur tore, dui se  i c te alte t te de aceea  natură.

Să incep acum, vers ndu-m  focul durerei mele asupra acelor  omeni fără Lisim  poetic, cari sus in cred  i sunt convin i, că orașul meu de naștere, că iubitul meu Bra ov nu ar merita a fi luat in băgare de s m  — in nici o privin .

Vă rog să lua i bine a minte, am  is, in nici o privin . D c  ac st  aser iune s'ar refera numai la institu iunile n stre, fi  publice, fi  private, d c  s'ar refera la via a n str  socială, s u la curătenia or  buna regulă de prin ora , ba chiar la poli ia n str , atunci  i eu m'a  grăbi a subscrie ac st  sentin  cu intregul meu nume. Dar ace i  omeni nesimțitori i  intind batjocura lor asupra totului  i a intregului.

Asupra totului și a întregului! prin urmare și asupra locului unde este situat orașul. Inchipuiți-ve acei nelegiuți strimbă din nas și când e vorba de privelisele noastre frumoase, de acele privelise, care nu pot fi nici de cum mai plăcute, mai romantice, mai delicioase, în nici o parte a lumii întregi, cel puțin după gustul meu și al acelor care sunt de o părere cu mine.

Dar oamenii care nu sunt de această părere sunt oameni, care n'au obiceiul de a eși din oraș, séu din „cetate,” cum dicem pe la noi, nu es dar din acele părți, care, de unurdare-alceiv sunt Libauy merită nimic mai puțin de câtă laudă: séu sunt oameni, cari privesc în jurul lor cu ochiul ostenit de puterea obiceiului: sunt în fine oameni, cari se feresc până și de aceia mică ostenelă, de a eși din îngustul cerc format prin zidurile orașului, se feresc dicem, a se duce chiar până 'n gróver' séu „după ziduri”.

Suntem siliți a crede astfel, căci altmíntre ar trebui să-i declarăm de lipsiți de orî ce simț pentru frumsețile naturei, auzindu-i vorbind de rău orașul nostru.

Poftescă ei o dată cu noi! Insoțescă-ne acum cu fantasia lor. Étă am pornit să ne urcăm pe vârful Timpei.

Nu am intențiunea de a vă face o descripțiune despre priveliscea de pe platoul înălțat al acestui deal.

Nu voiesc să fac acésta, fiind că descripțiunile nu le plac cetitorilor, eu însă doresc, ca toate scrierile mele să vă placă pe deplin și să ve desfete, pentru ca să mă pot ajunge ținta mea, care nu este altă de cât de a ațița interesul Domniilorvostre pentru frumsețile orașului nostru. Ear acésta țintă nu aş putea atinge prin o descriere, fiă cât de adeverată.

Mă voi incerca a insufleți etern frumoasa dér eteru monotona icónă a naturei, introducând intr'insa pe acele ființe, care-mă încăldesc fantasia de câte ori mă cufund in contemplațiunea délulilor nóstre.

Sperez, că de astă dată voi fi mai fericit de cât odinióră, când avusem și executasem acelaș gând.

Este mult timp de atunci, este de când âmbiam la școlă, ér incercarea de care vă vorbesc fu o temă din clasă. Profesorul meu, un sas încăinit, dușman ca tot sasul al fie cărui nesas, im dete o notă rea pentru aceia temă, căci îndrăznisem a părâsi ingustul cerc, pe care ni-lă trăsese pedanteria sa. Nu pomenisem in acea lucrare, numele măcar

al unuia dintre mulținea de munți, pe cari îi poți vedea de pe vârful Timpei. Vorbind despre privilegiate nu observasem nici o ordine sistematică, ci sărisem de la apus la răsărit, și de la méda-zi, la méda-nópte. Cu un cuvânt făcusem o lucrare foarte rea. Povestile pe care le băgasem printre șirurile descripțiunei, după declarațiunea profesorului supărat și pizmos, erau — copiate de prin cărți! Inse Domnul profesor avea greșală în această privință, căci acele povești nu erau furate de prin cărți, de ore ce nu apăruseră în nici o carte, ci erau scóse din fantasia mea.

N'am putut uita de această nedreptate nici chiar până 'n ziua de astăzi, cu tóte că de atunci și până acum sórtea nemilósă m'a deprins a vedea tóte în alt mod.

Imaginile din anii cei dulci ai copilăriei nu vor să mă părăsescă, chiar decă m'aș impotrivi cu indoite puteri pentru a le inchide calea suvenirelor.

Inse véd că v'am vorbit destul până acum. Scriitorul trebuie să se ferescă de vorbă multă, penca să nu abuzeze de răbdarea cetitorului. —

Istoria mea se începe cu o excursiune pe care o întreprinsesem în societate intimă, avénd de gând,

ca să ne ducem în dosul Timpei, în locul care se numește de poporul nostru: valea cetății. Era în o după prânză, într'o zi de toamnă. Timpul se așeta statornic. Plecând din scheiu, propusei societății să luăm un drum mai scurt, er nu cel obișnuit dar mai lung, care duce preste așa numita „curmătură“. Acest drum mai scurt, propus de mine, este cel de la cruce, d'asupra „Ciocracului“. O luarăm dar prin „Burdigas“ pentru a ne sui de-a-colo la cruce și să dăm pe calea vacilor.

„Burdigas“ și „Ciocrac,“ cel dintâiu numele unei strade, er cel d'al doilea numele unei părți din scheiu, ce suvenirî în revocați. Să tac mai bine de ele! Este destul decă cetitorul incede a simți ceva, și nu-i nici decum de lipsă, ca să dea încă și cu nasul, organul care mirósă, pe acolo!

Damele — căci erau și dame cu noi — nu prea păreau încântate de frumsetele pe care le vedea.

După ce isbutiserăm în fine a scăpa de ulițele și uliciorele strâmbe și strîmte, ne vedurăm de o dată pe o cale petrosă, îngustă și tare suisă. Era așa numită „calea vacilor.“ Sorele ne ardea pe creștet. Nemulțămirea de până acum era p'aci, p'aci să se prefacă în fățișă revoltă.

„Puțină răbdare, dōmnelor și doamnălor, — ȃisei eu pentru a mai insulleți societatea, cu tōte cā incepusem chiar și eu a despera, cāci perdusem speranța de a eși la un capēt bun cu intreprinde-rea mea.

Acum avui ocasiune de a cunoșce diferența cea mare ce există intre adevēratele plăceri ale vieței și intre imaginea ce ne depinge penelul suvenirului tardiv.

Da, diferență, și încă o diferență mare, cāci suvenirul are puterea de a delătură cōja cea amară a ostenelelor insoțitoare și a reproduce numai simburile, numai plăcerea cea dulce. Inse realitatea nu iartă, nu depărtēzā acea cōjā amară a ostenelei.

De acest adevēr avu ocasiune a sē convinge și societatea mea, cāci trebuia sē indure amărăciunea unei suiri periculōse, in arșița sōrelui. Dar de ore ce eram insoțit tot de persōne, care nu fac nimic pe jumētate, ci sfērșese tot ce am inceput, merse-rām inainte.

Mergeam, era un mers greu, un mers incet dar in fine totuș mergeam, și inaintam și perseve-ranța nōstră fu respłătită. Nu osteniserām in zadar, cāci peste curēnd ajunserām pe o muche a dēlului,

mai curând încă decum am fi cređut.

Acolo ne oprirăm și aruncarăm o privire împrejurul nostru.

Dinaintea noastră se întindea orașul, îngust dar lung, vîrcolindu-se printre văgăunile delurilor și perđendu-se sus la rădăcinele stîncilor, orașul scăldat în baia dauritelor rađe de sóre; în dosul nostru pajistele acoperite de covórele verđi țesute din fire delicate de ierburi parfumóse, pădurile cu copaci centenari odihnind serbătorește. Spre dreapta noastră povîrnișul Timpei cu stîncile sale uriașe și cu ultimele urme de zid a capelei de odniórá.

Privirăm cuprinși de o cumplită tăcere. Nu știu simțurile de care fură predomniți cei lalți! Cât despre mine știu, că fantasia mea luá câmpii. Dinaintea ochilor mei, rătăciți în domeniul visurilor se petrecură scene din un veac trecut și perđut. Vechile rêmășițe de ziduri începură a cresce și forma în imaginațiunea mea un edificiu măreț.

Era o monăstire! O monăstire de călugări din zile bătrêne, o monăstire din evul mediu!

Dintre călugări, care toți eran voinici, dintre aceste fețe bărbătesci învelite în rasele lor large, im alesei pe unul, care mi se părea mai pre

sus de cât cei lalți in tóte privințele.

Era o figură voinică, un june crescut ca un brad. rîvnos in tóte apucăturile sale.

Acest călugăr distins, era Anton, descendintele unei familiei feudale, o spiță a némului de Weissenfels. Antecesorii lui, nisce cavaleri germani, primiseră de la regele Pipiu in posesiune feudală țera Birsei, care era pustiă, căci locuitorii cei vechi să trăsaseră parte in ședul mai desfătat, parte in munții mai aperați. Acesta posesiune era încă și acum a familiei sale, a cărui cap, cu nume Cano, era tata lui Anton și unul dintre cavalerii cei mai respectați din intréga țeră.

Vlăstarul unue aseuenea vițe numai prin rătăcire putuse să ajungă in monăstire.

Anton, după tótă apărința nu sē călugărise de voiă bună. Intréga sa făptură, sēlbaticele scântee ce eșau din ochii sēi, contrastau pré tare cu viața monacală in care îl găsirăm.

El in adevěr nu instrase de voiă bună in acea monăstire, cu tóte că, in calitatea sa de fiu neeriditar, fusese predestinat chiar dela nascerea sa pentru acéstă stare.

Nu imbrăcase rasa de voiă bună și totuș îl

găsim îmbrăcat cu ea, măcar că nici caracterul său sêlbatic, nici dispozițiunile sale trupesci, nici cele sufletesci nu să potrivea cătuș de puțin cu viața de sihastru, îl găsim călugăr, măcar că nu poseda nici una din acele calități, cari împodobesc pe slujbașii lui Dumnezeu.

Anton nu cunoscea astêmperul în nici o privință și în nici o împrejurare. El se pricepuse mai bine a mânuî buzduganul de cât mătaniile. Era o ființă infricoșată, mai cu sêmă în acele momente, în care cruđimea firei sale rumpea tôte stavilarele, trecând preste tot și preste tôte.

Și de atunci momente nu pré erau rare în viața sa.

Anton n'avea témă de nimen, nici de mai marii, nici de supușii sei, de nimen, de nimen. Ba de un om, de tată-său, de cavalerul Cuno de Weissenfels, de acesta, dar numai de acesta, tot se temea. Mai ales de o căutătură cruntă din ochiul părintesc, de această căutătură posomorită, i se cutremură tótă firea.

Vai ce pedépsă infricoșată își luă Anton prin o atare privire din ochiul bêtrenului său tată.

II.

Was willst du Geruando so trüb und bleich?

Louise Brachmann,

Cuno de Weissenfels, tata lui Anton, era văduv a doua oră

Din prima sa căsătorie avuse doi feciori. Primul născut se numea Hermann, el era eredele predestinat. Despre al doilea fiu, am vorbit deja, era Anton, călugerul din monăstirea de pe Timpa.

Cuno nu avuse nici un copil în căsătoria sa a doua. Dar nevasta sa din această căsătorie se măritase veduvă după el, cu o fiică, care crescuse în casa lui. Acastă fiică, cu numele Elisabeta, era destinată să devină soția lui Hermann, căci așa se hotărise de părinții lor, din interese de familie, încă de când Hermann și Elisabeta erau numai niște prunci. —

Intr'o odaiă cu boltitură înaltă, cu ferestre mici, prin care nu străbătea de cât foarte puțină lumină, în această odaiă mare dar întunecată din castelul negru lângă Cotlea, aflăm pe cavalerul Cuno

de Weissenfels, bătrên venerabil, ședând pe un scaun de lemn cu părăți înalți. Privirile sale rătăcesc prin geamurile mititele d'asupra câmpiei, mergând departe și oprindu-se la pôlele Timpei dinaintea murilor monăstirei de care am vorbit și unde am avut prileju de a face cunoscința fiului său Anton.

Bătrênul cavaler țintese cu ochi intru acolo, fiind că îl preocupă o grijă a cărei rădăcină se află in evenimentele ce se petrec astăzi, orî s'ar putea petrece, in acea monăstire.

Căci tocmai acum i venise scirea că egumenul acelei monăstiri, care era un frate mai mic al său, părăsise lăcașul seu părintesc, că murise fără să fi asigurat, după vechia datină, sucesiunea in demnitatea sa unui de Weissenfels, adică lui Anton al nostru.

Chiemarea la acest post de incredere in realitate să făcea prin libera alegere a monahilor, ba, ce este încă și mai mult, bătrênul cavaler in calitatea sa de patron suprem al aceluî aședământ avea un vot decisiv la această alegere. Până acum nu era dar încă nimic perdut, Anton însê, — după cum se temea tată-sêu, nu avea destulă popularitate printre confrății sei, și de ore ce nu-lă recomandase

nici fostul egumen, alegerea sa era cam indoioasă.

O nelinisce febrilă cuprinse pe bêtrenul cavaler. Care va fi cauza ei? Au singur numai acea temere, de care vorbirăm acum? Nu scim, însă după părerea noastră vor fi contribuit și alte împrejurări la iritațiunea sa. ---

În acest moment sê slobode cu mare sgomot puntea mobilă dinaintea porți castelului, pentru a da trecere unui oaspe.

Un cavaler servent apare în ușa salei și anunță cu vocea sonoră sosirea solului regal, despre venirea căruia bêtrenul fusese deja avisat cu vr'o două zile mai înainte.

Cuno sê ridică cu mare greu de pe scaun și ascăptă, stând în picere, mesagiul regesc.

„Bunavenire în încăperile libere ale castelului negru“ cu aceste cuvinte rostite serbătorește întimpină cavalerul pe noul venit.

— Cuno de Weissenfels, stăpin feudal în țera Birseî îți aduc sănătate din partea stăpinitorului nostru a prê milosului rege, Maiestăței sale Ștefan I. care m'a trimis cu zor ca să-ți cer sêmă de crudimele sevêrșite de tine și de ômenii tei. Fiul têu Hermann a devenit bicîl țerei chinuite, a călcat

sfinta pace și respândește omor și ucidere prin castelurile invecinate. S'a dat la luptă cu cavaleriî păcînici și credincioși ai Maiestăței Sale. Află dar, ca să sci. Dcă de astăzi și până in șese septémâni nu vor depune ómenii tei armele lor, dcă conducătorul lor fiul teu Hermann, nu sē va da ocupațiunelor pacinice, ci va continua harțul, apoi atunci urgia regescă va cădea asupra capetelor vóstre.*

Bătrênul ascultase alocuțiunea solului in mare tulburare. După ce incetase solul de a mai vorbi, sē făcu o tăcere cumplită, care dură vr'o câteva momente. Cunoș ridicând in sus brațul sēu, care tremura mai mult de iritațiune de cât de bătrênețe, și inaintēdu-lū in semn de apărare,

„Rumpem pacea țerei? — dīse el cu vocea năbușită.

„Neamul independent de Weissenfels iș cunó-sce drepturile sale. Dcă regele, stăpínul tēu, nu are putere indestulă pentru a sē impotrivi hordelor barbare, care ne calcă pămēnturile și nu ne póte feri de asupririle vasalilor sei maghiari, apoi atunci să sufere, ca noi inșine să isprăvim acéstă datorie și să ne procurăm cu arma in mână liniscea și buna ordine.*

„Asta este cel din urmă al tău cuvânt, Cuno de Weissenfels, — întrebă acum cu o serioasă cruntă solul regesc, „ia sēma, ia bine sēma!“

„Este cel din urmă al meu cuvânt,“ repetă Cuno de Weissenfels luând o poșă mărēță.

„Așa dar eu nu mai am a-ți spune nimic, cel puțin cât pentru ziua de astăzi. Ia sēma, îți mai dic încă odată, și nu mă fă să vin a doua oră la tine,“ observă solul.

„Mi-am luat sēma și ți-am vorbit,“ răspuse Cuno cu apăsare.

„La revedere Cdană Undersși Linrylalujo revedere imbucurătoare!“ exclamă solul părăsind sala în mare supărare. —

Cuno de Weissenfels privi un moment în urma celui dus, apoi se lăsă incetinel și ostenit pe scaun. Emoțiunea i tăiase mai toate puterile.

Sē făcu o linisee stranie. Nu sē audia de cât numai resuflarea cea grea, care muncea pieptul obosit al bătrēnului cavaler, lăsat în voia gândurilor sale neplăcute.

Timpurile deveniseră rele și grele pentru nemurile feudale. Noul rege al Ungariei, Stefan, supranumit cel sfânt, nu mai suferea rēsfățul cavalelilor

streinii, cari deveniseră mai atotputernici în țera lui.

Profitându-se de această dispozițiune a regelui contra nemților, vasalii săi maghiari se impotriviră cavalerilor germani și provocară astfel nenumărate harțe sângerose.

Astfel tocmai acum un magnat maghiar îndrăznise a reclama o moșie, proprietatea lui Weissenfels, ba chiar o și luase în stăpînire, ér Hermann de Weissenfels se dusesse cu ceata castelului pentru a revendica proprietatea casei sale cu puterea armelor.

La aceste se gândi bătrênul cavaler și se chibzui decă nu ar fi mai bine a se arêta mai plecat ordinilor regelui și a-și dobîndi cu binele pe calea păcei, cea ce ascepta de la tăria buzduganului și de la vêrful sulitelor.

Ar mai fi fost timp, căci solul nu apucase încă să părăsescă curtea castelului, ar fi putut trimite încă după el și i-ar fi putut arêta supunere. Supunere din partea unui de Weissenfels? nici o dată. Indoiala bătrênului cavaler nu ținu de cât vr'o secundă dóră. Spiritul său îndărătnic invinse ori ce temere. Cuno lăsă pe ungurul se mêrgă.

III.

Ein Jüngling liebt ein Mädchen,
Die hat einen andern erwählt.

W. Heine

În odaia de lături auzise Elisabeta — fiica mașteră a lui Cuno, mirésa lui Hermann. porunca regéscă și răspunsul măreț al cavalerului.

La chinul ce i pricinuia fie-care absență a mirelui ei, acum sē adause încă și grija ce i inspira un viitor amenințator de primejdii și mai mari.

Elisabeta era idealul unei damicele de castel. Înaltă și suptirică, dar plină de vigóre și sănătate, împreuna în sine toate calitățile frumsetei și ale atracțiunei. Părul ei cel blond, cădea în cosițe drăgălașe pe umeri ei. încadrând trésurile fine dar expresive ale fisonomiei ei nobile și sta în armonie minunată cu ochi ei albastri ca cerul senin; gurița ei cu buzele rumene exprima în momentul de față grija de care era bântuită, dar cest detail, departe de a strica farmecul infățișării ei, îl mărea adaugându-i o atracțiune picantă.

Hermann și Elisabeta fuseseră împreună din copilăria lor, crescuseră la o laltă în castelul părintesc. Să vorbise în tot de-a-una de căsătoria lor, ce de un lucru sigur, hotărît, și totuș am ȃis, că Elisabeta iubea cu foc pe mirele ei. Am ȃis că tremura pentru el decî de aici rezultă că-lă iubea.

Acest amor extraordinar sub asemenea împrejurări, cere o explicare. Au credeți că este un lucru firesc, ca o fétă să iubească pre acela, pe care a trebuit să lă considere de logodnicul ei din cruda ei copilărie.

Un atare amor nu s'ar cădea în ziua de astăzi nici pentru o simplă fetiță de țără, de cum să se cadă pentru o damicelă de castel din evul mediu al trubadurilor de pe timpul zmeilor al stahiilor și al vêcolacilor.

Amor pentru un soț de jocuri pe care-lă cunoscî de sus până jos, după care n'ai să ducî nici un dor, pe care trebuie să-lă iai, căcî este datorita de a-lu lua, acest amor ar fi prea ridicol. Nu, un atare amor este imposibil.

Au nu scie naratorul, că numai fructul oprit ne place, nu scie că tot ce este ertat, ne desplace! Nu cunósce el acest adevêr etern, care este coprint

deja in povestea cea vechiă alui Adam și Eva, și care fu pricina isgonirei lor din raiu?

Orî voiesce să ne presinte in Elisabeta un model de tôte virtuțile posibile și neposibile?

Nu, Elisabeta, n'are să devină un asemenea model.

Ea este o fêtă frumôsă și bună, este un ânger, dar un ânger pămêntesc. prin urmare un ânger de tôte ڟilele.

Ea nu s'ar fi împlut de acel simț infocat pentru Hermann, de care să consuma acum, decât nu s'ar fi pus in adevêr nici o piedecă la acest simțiment, decât această dragoste ar fi fost in adevêr atât de lină și uniformă, precum am putea crede până acum.

Elisabeta avusese să invingă piedeci, și încă piedeci mari.

Să vă spunem in doue cuvinte aceste piedeci.

Prima era: nepăsarea lui Hermann

A doua: pasiunea lui Anton.

Pe când era încă copilă i plăcea mai bine de Anton, căci el, mai potrivit in vêrstă era tot-de-una lângă ea. El să juca cu ea, el lua parte la necasurile și la bucuriile ei, el era cu un cuvânt

soțul ei cel mai credincios. Hermann mai copt la minte și la trup se dedea deja pe atunci la ocupațiuni mai serioase; călărea pe cai selbatică și învăța să mânuiască armele.

Dară cu cât creștea Elisabeta mai mare, cu atât mai des și mai mult se gândea la nepăsarea ce-i arăta Hermann, care în calitatea sa de mire ar fi fost dator, a o lua în mai bună considerare. Cu cât i se părea Hermann mai nepăsător, cu atât mai mult să gândea Elisabeta la el, cu atât mai mult îl dorea, și cu atât mai tare se răcea către Anton, către care, ~~Bda celec din urmă, prinse~~ o ură pronunțată.

Sârmana Elisabeta, dar cu mult mai sârman Anton!

Însă se terminăm reflexiunea noastră.

Vedeți deci că și amorul Elisabetei avu cursul său natural care se descrie prin narațiunile noastre moderne, în mod atât de plăcut. Ne-am folosit și noi de receta încercată. Și noi am luat două ființe, care la început nu par a se interesa una de alta, apoi începe o parte a fi muncită de amor secret către cea laltă, către partea bărbătească care după toate apărințele nu voiesce să scie nimic despre

acest simț, ér in fine să descoperă adevărul interesant.

Cam astfel de reflexiuni cuprinseseră cugetul Elisabetei, pe când stătea in odaia d'alături cu aceia în care primise Cuno cel bătrên pe solul regelui. Adică, să ne înțelegem bine, fondul cugetărilor ei era cam așa, dar forma era cu totul altă, precum vom vedea numai de cât.

Ea își aduse a minte de întâmplarea, care produsese in inima ei efectul unui trăznet aprinzător.

In ziua morților, la 1 noembre, dar nu la cel trecut, ci mai înainte, ^{pe} cu doi sau trei ani mai înainte se dusese la cimitir, pentru a se inchina la mormântul mamei sale regretate.

Natura era îmbrăcată in haina ei de mörte, aproape de a fi invelită cu pênza cea albă din casa rece a iernei celei strașnice. Un vânt aspru urla prin văgăunile munților și flustura frunța uscată departe prin aer. Un acompagniament potrivit la dispozițiunea sufletésca a fetei.

In inima Elisavetei se luptau doue simțiri, amîndoue egal de triste. Doliul pentru perderea mamei iubite, era una din aceste simțiri, ér cea laltă era un simț nedefinibil, un simț complicat,

produs său compus din o temere neexplicabilă dar continuă de Anton, care în timpuri din urmă devenise tot mai nepațient mai îndrăzneț în expresiunea amorului său către Elisabeta, — și din un regret, său o mîhnire cauzată prin purtarea cea rece a lui Herman către dînsa.

Era decis ca Anton să se călugărească peste curînd. Cu cât se apropia mai tare ziua de adio, cu atît mai inverșunat âmbra după Elisabeta.

Damicela de castel ajunsese la cimitir. Să aruncase dinaintea monumentului, pe care-l ridicase tata-ei mașter din pietate d'asupra mormîntului în care zăcea repausata mumă sa. Căuta mângăiere și liniscire în puterea rugăciunii. Pierdută în rivna ei, féta nu băgase de sémă fișeitul frunzelor uscate, ea nu simțise nici resuflarea unei gurii streine, cari îi atinse obrajii, nici focul ce eșea din pieptul unui bărbat, care ingenunchiase aproape lingă ea. Și etă că tresări, când acel bărbat, Anton, căci el era acela, începu să vorbească făr' de veste.

Să cutremurâ peste întregul ei trup.

„Elisabetă“, șopti Anton emoționat, „ți-e frică de mine? De ce? Étă am ingenunchiat lingă tine,

și mă voi ruga la Dumnezeu, ca să-ți schimbe cugetul și să te facă mai îndurătoare cătră mine, cătră rugămintele mele. Ce ți-am făcut, de te feresci cu ură de mine“, — exclamă el, accentuând cuvintele din urmă mai tare.

„Ce m-ai făcut“ răspuse Elisabeta cu can-dóre, „nimic altă de cât ce faci chiar și acum. M'ai persecutat cu patima ta și m'ai conturbat în orele cele mai sfinte ale vieții mele. Te-ai vîrit pururea și în tot momentul între mine și între toate ființele, cari mă erau drage și scumpe, și totuș mai poți întreba, ce m-ai făcut“.

„Ha“, dișe Anton, „ved bine că erăș revii ca tot de-a-una la fratele meu, revii la detestatul Herman, care nici nu se uită la tine, căruia e silă de a să gânde măcar la intrunirea vóstră, pe care l'aș spinteca, numai și numai pentru disprețul ce-ți arată“.

„Anton, lasă-te de aceste vorbe, — să rugă Elisabeta cu insistință, „sci pré bine cât mă doru. Vina mea este, decă inima mea, decă sufletul meu, decă tótă ființa mea simțesc altfel, de cum a-i dori tu. Dar, pentru ce toate aceste cuvinte care numai ne amăresc reciproc, pentru ce aceste explicațiuni,

pe care le-am avut deja de atâtea ori, și tocmai într'un loc, unde, după cum trebuiai s'o sci pré bine, mă devotasem altor simțimente — suvenirului sfânt al mumei mele“.

Cu aceste cuvinte se ridicase Elisabeta și făcusa câțiva pași înainte. Anton sărise după dânsa și apucându-o de mână, dișe:

„Nu, nu te las, nu te las așa. Sci ce mi s'a destinat. Sunt osîndit să lîngesesc la inchișore, să mă consum puterea mea de vieță între muriș unei monăștirii. Și pentru ce? Pentru că orbul destin n'a permis să vin in lume ca primul născut al mumei mele. Este drept acésta, și este scusabilă purtarea ta față cu mine, care a-și prefera mai bine să mă pună de viu sub acésta pétră rece, de cât să mă depart de tine“.

„Elisabeta, fiă-ți milă de mine, dă-mi iubirea ta, căci inzestrat cu acest dar voi avea putere să me opun crudei hotăriri a tatălui meu. — Spune-mi că mă iubesci, și sunt mulțămit, nu cer alt nimic! de cât pe tine și libertatea brațelor mele. Mulțămescă-se Herman cu bunurile pămêntesc ale familiei nóstre, pe care el le va mosceni tóte! Pentru ce să-i mai aparțină și tu, pentru care el nu simte

nimic, pe când eu, mă sferșesc de dorul tău, pe când eu prin posesiunea ta, aș deveni un mădular folositor al neamului nostru. Elisabetă, ascultă-mă, numai de la voința ta atîrnă de a scăpa un suflet, — sufletul meu, — din prăpastia sigură. Te rog în numele mamei tale celei scumpe, nu mă respinge*.

Elisabeta ascultase cu simțiri variate la cuvintele lui Anton. Era cuprinsă când de frică când de milă și nu scia, cum și ce să facă. Astfelu înaintase urmărită pas de pas de Anton până spre eșirea cimitirului. Ajunsă la porțiță se oprise și întorcându-se spre Anton, disc, privind cu bună-tate în ochii lui.

„Anton, dragul meu Anton, liniștește-te. Nu te chinui pe tine și nu mă chinui pe mine cu asemenea vorbe. Décă urescî intru atîta viața monacală, voi vorbi cu tată-tău, îl voi ruga pentru tine. Póte voi isbuti a îndupleca voința sa cea de fer. Póte . . . .

„Elisabeto“, strigă Anton nebun de bucurie, „im faci speranță! îț mulțănesc, îț mulțănesc de o miă de orî. Da, vorbesce cu tată-meu, lasă-mî timp, ca să-ți dovedescu, că sunt demn de tine.

Vei recunoște, căci va trebui să recunoști că adevărată fericire numai lângă mine o poți afla“.

„Frate“ . . . voi să-lă opréscă Elisabeta.

„Lasă acest nume scârbos,“ o intrerupse Anton cu fața descompusă de turbare, „nu voiesc să-lă mai aud. De ce mă faci acest chin. Intâi mă ridică la ceruri pe scara speranței și apoi descepi toate furiile gelosii prin scârbosul cuvânt de frate; ori nu te-ai gândit la nimic când ai ȓis frate?“

„Escă nebun Anton“ ȓise Elisabeta acum cu decisiune. „Vorbescă de speranțe, de care n'am avut nică o dată gândul de a-ȓă face.“

„Dar nu ȓiseși in acest moment“ intrebă Anton crâncen iritat, „că vrei să vorbescă cu tată-meu, că vrei să mă scapi de monastire, și in fine n'ai ȓis cerescul cuvânt póte: . . .

„Dumneȓeule, Dumneȓeule“ exclamă Elisabeta in deplină desperaȓiune „și-a perdut minȓile, o, ce sfârșit va avea acésta.“

In acest moment se auȓi in mare apropiere rinchezatul unui armăsar. Elisabeta iș ridică ochii și veȓu in apropierea porȓei calul de resboiu al lui Hermann legat de trunchiul unui stejar.

„S'a întors Hermann a casă, e apröpe“, ñise cu bucurie, „étă calul său!“

Anton la aceste cuvinte fu apucat de o turbare grósnică. Era infricoşat de a-lă vedea. Ochiï îi eşiră din cap, gura i se smucea, vinele de pe frunte i së 'ngroşaseră şi faţa i devenise sură ca cenuşa.

„Hermann“ răcni el, „acest nume a hotărit sörtea nóstră, sörtea mea, dar şi p'a ta!“

Elisabeta n'avusese încă timp de a scöte un son, când Anton o şi apucase cu braţul său vërtos şi i astupase gura cu o bucată ruptă din haina sa. El alergă în douë sărituri grozave, cu prada sa în braţe la cal, së aruncă pe el, puse pe fëta, care amëţise, de-a lungul înaintea sa şi së duse în fugă gróznică. . . . .

IV.

Er der Herrlichste von Allen
Wie so milde, wie so gut.

Până şi suvenirul acestei întâmplări infricoşate o impresionă pe Elisabeta în förte mare grad, căci ajungënd la acest punct al suvenirilor ei, tresări

și-și sterse cu mâna sudoarea cea rece ce i eșise pe fruntea ei candidă.

După vr'o câteva momente de resuflare Elisabeta îș reluă șirul suvenirilor ei. . . . .

Trezindu-se din leșinul ei in care căduse când o aruncase Anton pe cal, simți intunecime și o linisce cumplită in prejurul ei. Să simți slăbită, fără putere, abia era in stare a să mișca. Îș aduse aminte de intimplarea din cimitir, dar numai ca prin vis, și încă ca prin un vis urit. Se sili din tôte puterile, pentru a-și lămuri cugetarea, însă in zadar. Ostenită cum era, reînchise ochii și adormi linișor.

Incetul cu incetul se făcu lumină in odaiă. O muiere, dintre servitórele de curte, care dormise pe un scaun, se sculă incetinel și veni la pat. Să uită lung la Elisabeta.

„Har Domnului“ dîse muierea in sine „au părăsit'o frigurile calde, zace in linisce, pentru prima óră in linisce, după un timp indelungat și infricóșat. Voi scăpa in curênd de ocupațiunea mea cea uriciósă. — Dór voi putea acum s'o las pentru un moment singură, ca să vestesc casa de intimplarea fericită.

Eși incetinel afară. Sgomotul care făcn ușa,

când se deschise, cu tóte că era un sgomot slab, desceptâ pe Elisabeta. Acum recunoscu, că să află in odaia ei și că zace in pat. Cum ajunsese ea acolo?

Era încă ocupată cu acéstă întrebare, când étă că se deschise ușa, dând intrare — adevěr era séu nălucirea — lui Hermann, iubitului și doritului Hermann. Fața junei fete sė roși de spaimă inbucurătóre.

Hermann, care până acum abia o privise, Hermann care până acum nu aretase de cât rēcéla cătră ea, el sã fi intrat in odaia ei virginală, acum pentru prima óră, și așa de diminéță?

Ce sė întêmplase óre? Ce produsese acéstă schimbare. Fiă, orī ce ar fi fostu, Elisabeta binecuvêntâ in taină causa acestei schimbări fericite.

Hermann observase indată la intrarea sa, că Elisabeta érá desceptată. Merse la pat, aprópe de tot, sė plecâ d'asupra Elisabetei și șopti cu mișcare :

„Lăudat fiă cerul, că te-a scăpat de bóla cea grea. Câte ore neliniștite nũ-ai pricinuit, iubita mea!“

„Tu đici iubită cătră mine,“ — ingînâ féta,
„este drept, am auđit eu bine?“

„Da,“ zimbi Hermann, „iț ȃic iubită, și simțesc ceia ce ȃic,“ la aceste cuvinte atinse cu buzele sale fruntea Elisabetei.

„Îm dai primul sărutat“ exclamă ea inroșindu-să și mai tare.

„Te înșeli, iubita mea,“ contraȃise Hermann, „nu este primul sărutat, precum nu va fi nici cel din urmă. Te-am mai sărutat, de multe ori! Ți-am atins buzele tale, dar ele atunci erau palide și fără simțire, atunci când ai zăcut in brațele mele.“

„In brațele tale, când și cum?“

„Când te-am scăpat din ghiarele lui Anton!“

„Anton!“ repetă Elisabeta. „Așa dară gróza aceia, de care-mă aduc a minte, n'a fost un vis străniu, ci o realitate gróznică? Ori a fost parte realitate, parte vis. Calul cela era al teu, tu m'ai ridicat pe cal, nu Anton? Așa-i. Dar totuș a fost Anton, căci îm aduc a minte de tóte, de fie-care cuvânt, ce mă-a spus la mormântul mamei mele. Acum simțesc, că am fost greu bolnavă, mi s'a incurcat mințile, am vėđut năluciri, și le țin de realitate.“

„Da ai fost greu bolnavă, ai avut destule năluciri“, réspunse Hermann, „dar gróza de care iț

aducî a minte, s'a intimplat in adevăr. Da, cu inima sângerândă trebuie s'o mărturisesc, Anton a îndrăz-nit, a intinde mâna sa sacrilegiă asupra ta. — Dar ce fac, nu-mî sunt in fire, de-ți vorbesc despre acésta acum, când puterile tale sunt încă atât de slabe. «

„Vorbesce iubitele,“ sê rugâ Elisabeta, „spune-mî cum s'au petrecut tôte. Acum, când stai tu inaintea mea, nimic nu-mî pôte fi stricăcios. Décă însê te-ai duce de lîngă mine, până să sciu totul, până să fiu lămurită despre aceia ce s'a intimplat cu mine, m'ar aduce la desperare gândurile, care m'ar munci cu invêrșunare. «

„Décă-i așa nu-ți voi tăinui nimic“ concese Hermann.

„Așa dară calul care stetea dinaintea porțiței cimitirului fusese in adevăr armăsarulu têu de res-boiû? Totuș vêdusem dar bine?“ inceptu Elisabeta de a întreba.

„Da scumpă, era calul meu, și chiar eu îl legasem acolo, unde l'ați găsit. Mě intorceam de la o expedițiune ce intreprinsesem impregiur și venind mai iute de cât ômenî mei, remăsesem singur. Aprôpe de castel, pe la cimitir, calul meu

incepú a schiopéta tare. Sărií de pe el și-lú examinaí, ca să vedé unde-lú dóre. Nu era lucru mare. Calul călcasé pe o pétră ascuțită, care sé inleștasé in copita de la un picior dinainte, și care-i pricinuia acea durere. Mě incercaí de a-i scóte pétra, dar nu putuí. Fiind aprópe de castel și de óre ce descălicasem deja, nu mai voíi sé incalec calul, pentru ca să nu-i pricinuiesc dureri in dar.

„Ce inimă nobilă“ exclamá Elisabeta, „esci bun și cătră dobitócele tale.“

„St“ — amenință Hermann glumind „că decă nu, tac indata.“ Cluj / Central University Library Cluj

„Nu, iubitule, să nu tací, urměză, íť promit că nu voi mai díce nicí un cuvênt,“ sé rugă Elisabeta.

„Mersei dar pe jos in castel“ continuă Hermann raportul séu, „cu scopul, ca sé mă întore cu faurul nostru care să scótă pétra din copita calului și să-lú ducă in grajd. Când mă interseiu nu vení éráș pe jos, căcí ím era greu a ímbla in ímbrăcămíntea mea de resboiu, mă pusei decí pe un cal, faurul sé puse pe altul și astfel merserăm ca să aducem armesarul a casă.“

Ca vr'ó cincí sute de pași de la castel mi

să presintă un aspect alarmător. Armăsarul meu sbură dinaintea noastră; pe el călărea Anton cu tine în brațele sale și împintea calul din resputeri la fugă nepomenită. Fără a pregeta un moment măcar, alergai după voi, și avui fericirea de a vă ajunge. Armăsarul meu, cu toate că-i un fugar de minune, nu putuse să susțină timp îndelungat cursul, de ore ce era vătămat la un picior și ducea povară indoită. Invoiește-te, ca să tac despre rest, și mulțamește-te de a afla, că acum ești scutită și te afli sub ocrotirea mea*, cu aste cuvinte incheiă Hermann.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
»Dar Anton?»

»Anton este călugăr!» . . . .

La acestea se gândea Elisabeta, în momentul când am prezentat-o lectorilor, atunci în ziua aceia în care mesagiul regelui iritase atât de mult pe bătrânul cavaler Cuno.

V.

Sordy, die Glocken hatten dumpf zusammen.

F. v. Schiller

Solul regesc, Estery Geza este numele său, părăsise cu suita sa îndată castelul negru și se afla acum pe drum spre monăstirea de pe Timpa.

Regele avea intențiunea a lua toate măsurile necesare pentru restabilitatea autorității sale și ale săvârși cu severitate, dar fără de a aplica, de cât numai în casuri extreme, forța brutală; el deci poruncise solului său, că să pună o garnisonă în monăstirea de pe Timpa, în acel cas, când cavalerul de Weissenfels nu s'ar supune îndată ordinelor sale, pentru ca la cas de trebuință să pótă lua recurs la puterea armelor. Spre acest scop pusesese sub ordinele lui Estery o ceată de războinici aleși.

Scim că în monăstirea de pe Timpa era un egumen tot din neamul celor de Weissenfels, însă această împrejurare nu era nici un obstacol pentru punerea garnisónei regesci, căci egumenul monăstirei era cunoscut ca om cuminte și tratabil. Estery era imputernicit, ca să-i promită la cas de trebuință, o episcopie.

Aceste dispozițiuni nu erau tocmai după placul lui Estery, care ca nobilii de némul seu, resimțea încă în arteriile sale brutul sânge asiatic.

Mai bucuros s'ar fi întors acum îndată cu un număr suficient de războinici, și ar fi jefuit castelul negru, în care se aflau momentan foarte puțin luptători, ducând pe bêtrenul cavaler dinaintea regelui.

Dar totuși se hotărî a îndeplini exact ordinele primite, căci nu numai că aceste ordine erau foarte stricte și că regele pedepsea cu asprime ori ce abatere dela poruncile sale, dar Estery Geza să mai și temea să nu fiă cumva intrerupt în această întreprindere din partea lui Hermann, care se putea întorce în tot minutul.

Estery se afla deci pe drumul spre monăstirea de pe Timpa.

Suita sa compusă din puțini bărbați dar aleși n'aveau nici o cunoștință despre scopul misiunii lor. Ei tot examinaseră înrivnitori bogăția familiei de Weissenfels, care bogăție se traducea prin toate obiectele care erau expuse vederii lor în castelul negru. Apoi mai scia de faima care spunea că bătârnul Cuno ar posede o comoră bogată. Observară că Estery nu se depărtase din castel cu simțimente amicale; prin urmare erau în tainica desceptare, că peste mult puțin li se va lăsa castelul pe mâinile lor.

Când vădură că nu apuc calea înspre locul unde se aședăseră trupele regesci, nu le plăcu și unul dintre călăreții mai bătrâni se adresă către Estery dîcînd :

„Mi se pare că ai uitat direcțiunea în care

să află tabăra noastră. Calea pe care am apucat acum nu duce intru acolo.“

„Nici nu ne întorcem la tabără“ response Estery cu necaz, „cel puțin acum de o cam dată vom merge in o monăstire. De-a colo apoi ne vom întorce la ai noștri,“

„Dar ce lucru putem avea noi in o monăstire? In castelul negru acolo, da acolo am avea o sarcină de implinit, care apoi sciu că ar fi demnă de noi,“ observă unul din suită.

„Tot asta-î și părerea mea,“ aprobă Estery, „regele însă a hotărît altfel și scii bine, cât de periculos ar fi, decă am lucra in contra voinței sale. Inșă amânarea nu este încă părăsire. Și mie mă-e lăcomie de comórele castelului negru, și încă mai mult aș dori să-i dau una peste nas cavalerul fudul. Dar pe câtă vreme nu va ridica el séu vr'unul dintr'ai săi arma cătră noi; pe câtă vreme va persista numai in rezistență pasivă, ca acum, și nu va arăta nici un semn, că se gătesce a se opune cu fapta voinței regelui, până atunci nu ni este permis, ca să întreprindem ceva in contra lui. Decă inșă mă va ajuta D-đeu, voi găsi eu cîrligul cu care să-lă prind.

„Cum să-lu prindem, decă părăsim aceste locuri, obiectă cineva.

„Cine v'a dis că ne vom duce de aici? Din contra, ne vom statori aici, însă nu chiar in castel, ci in monăstirea aceia, care e in apropiere de el. Acum ne ducem drept acolo, ca să preparăm pe călugări la primirea cetelor noastre. . . . .

Acéstă împărtaşire mai domoli puțin necazul călăreților. Acum merseră după Estery, fără cîrtire, făcînd cele mai aventurióse planuri pentru viitor.

Locurile unde ajunseseră deveniseră de un romantism sêlbatic. In acest moment intraseră in valea aceia unde se află acum Brașovul. Pe acest timp nu era încă nici o urmă de acéstă localitate, care astăzi exceléază prin activitatea sa comercială și industrială. Alți secolî aveau să vedă inființarea și creșterea acestei urbe.

Atunci afară de monăstirea de pe Timpa nu se vedea nici o zidire imprejur.

Ajungînd Estery și cu ai sêi in apropierea monăstirei, auđiră sunetul clopotelor, care pornea de pe turnurile ei. Trăgea clopotele de inmormîntare pentru egumenul reposat, pe care era să-lu așede tocmai atunci in scriptă lingă precedesorii sêi

Dinaintea porții trebuia să aștepte mult timp, până să li să deschiză: căci toți călugării erau adunați în biserică pentru a produce egumenului mort ultimele onoruri.

Așa i se spuse lui Estery din partea călugărului care i deschise porta. Acastă împărtășire îl puse în puțină nedumerire. Prin mórtea egumenului se sminti linia sa de conduită, prescrisă lui din partea regelui. Cu cine trebuia să vorbească de garnisona monăstirei, acum, când i lipsea capul. Nu scia cum să facă, se mai vorbescă cu cineva seu să anunțe pur și simplu călugărilor voința regelui și să mērgă apoi în grabă la taberă, întorcēndu-se cât de curēnd cu cetele.

Sē decise pentru procedarea din urmă. În gândul seu credea, că se va folosi de interegnul care domnia în monăstire și că va usurpa cîrma supremă, surprindēnd comunitatea călugărăscă cu faptul implinit mai înainte ca acēsta să fi ajuns în acēstă privință la o decisiune lămurită.

Estery se duse cu tōtă suita sa în biserică monăstirei, unde se aședară cu toți aprōpe de ușă.

Dinaintea altarului era cadravul egumenului reposat, pus pe un catafalc înalt îmbrăcat cu negru.

Acolo zăcea egumenul venerat, împodobit cu sfite scumpe, dar zăcea fără mișcare.

La capătul său erau aședate insemnele demnității sale învăluite cu negru, și armura sa, învălită și ea cu negru, era aședată pe catafalc, dar jos la picerile mortului.

Făcliile de ceară pe sfeșnice înalte, douăzeci și patru la număr, câte două spre deuce de fie-care parte, arunca o lumină palidă în biserica luminată și de sôre. Ele se mistuia în dar, ca și viața unor ômeni, care nu servește de cât pentru podôba altora.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Psalmii de mort încetaseră. Călugării se aședaseră în semicerc împrejurul mortului, ér vicarul, care celebra liturgia de înmormântare, dede semnul, de a se ridica sicriul.

Călugării intonara vecinica pomenire. Sub aceste sonuri sfășietóre, sicriul se aședâ în cripta dinaintea altarului.

Vicarul ținu acum încă o cuvântare, provocând pe calugării adunați, ca să alégă, acum, dinaintea mormântului încă neinchis al egumenului pe succesorul lui.

Dar de ôre ce nu se putea săvêrși nici o

dată acest act în prezența streinilor, vicarul fu silit a se întorce spre Estery și a-lu pofti ca să spună dorința sa părăsind apoi, decât nu chiar monăstirea, dar de bună sémă biserica.

Estery se ridică, scóse sabia sa din tēcă, ér bărbații din suita lui formară un semicerc împrejurul lui și scotënd și ei săbiile lor, le ținura ridicate.

Acéstă procedere avu efectul dorit de Estery. Atrase deplina atențiune a călugărilor asupra lor. Sě făcú o tăcere mare, toți asceptară să auđă cuvintele lui Estery.

„In numele / stăpinului și al regelui vostru,“ începú el „in numele patronului suprem al monăstirei vóstre, vă fac cunoscut, că mi s'a dat porunca a pune in monăstirea vóstra o garnisónă de resboinicí regescí. Maiestatea sa nu mai vrea să vedă pacea țerei sale neliniștită din tóte părțile. ba chiar din partea vasalilor sei și vrea să țină in frâu și să pedepsescă prin armele sale pe rěsvrătitorí. — Înțelegënd regele că nicí in aceste părți nu ar stăpini acea linisce pe care o doresce Maiestatea sa, a ordonat ca să stea aici in monăstirea vóstră o parte din armia sa timpul cât va fi de lipsă. — Am voit să vă anunț acésta, pentru ca să puteți face preparativele

spre primirea noastră și pentru ca să vă provedeți cu d'ale mâncărei.

Asta-mi este solia. Am vorbit.“

Un murmur de neplăcere percuse șirurile călugărilor.

Acastă solia nu era după placul lor.

Acum trebuie să ne întorcem pentru un moment și să vedem mai întâi, ce făcuse Anton, care și el se afla în mijlocul călugărilor, după ce încercase de a răpi pe Elisabeta.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Gehe hin in Gottes Namen,
Greiß dein Werk mit Freuden an.
Spitta.

„Anton este în monăstire“, dispese Hermann miresei-sale.

Acum voim să vă spunem când și cum a ajuns acolo.

Permiteți-ne însă, ca să facem mai întâiu o mică digresiune.

Cine dintre noi n'a avut încă ocasiune de a

observa pe un copil îndărătnic în acele momente, când se sbate spre a-și împlini un capriciu. Cred că fie-care dintre noi a asistat la asemenea scene.

În cele mai multe cazuri aceste erupțiuni de încăpăținare nu sunt produse de o răutate înrădăcinată, ci sunt manifestarea instinctului înăscut fiecărei ființe umane, de a privi voința sa drept suverană.

Îndată ce și-a împlinit copilul în asemenea cazuri voința sa, se vede îndată ce a înțeles că cauzează dureri unei ființe iubite prin purtarea sa; se reculege, mintea cea mică îi revine fără de veste, și fără tranzițiune vizibilă, devine un model de bună purtare.

Cu cât va înainta mai mult în vîrstă, cu atât mai rar vor reveni aceste momente.

Educațiunea, începută prin povățu și exemplul celor din prejurul său, continuată apoi prin școala vieții, moderază încetul cu încetul aceste diformități ale caracterului făcându-l mai egal, slăbind însă tot o dată și boldul devotamentului atât de admirabil la ființele privite de brutale.

Anton era în această privință încă cu totul copil, de-și ajunsese în vîrstă de bărbat. Lîngă

dânsul nu stase nici un învățător, și viața puțin variată, ce dusesse în curtea castelului părintesc, nu-i dase încă multe povețe.

Deci nu se va mira nimeni, dacă vom pretinde, că Anton avea o inimă bună, cu toate că nu pregătase de a încerca acel fapt nelegiuit, voind a răpi pe Elisabeta; căci această pornire răutăcioasă nu era de cât erupțiunea unei îndărătniciri copilărești; unei îndărătniciri neluate în băgare de seamă din partea tatălui său, care singur ar fi fost în stare a-i seca rădăcina de cu timp: unei îndărătniciri care cresc în mod grozav, de-lu stăpini în cele din urmă pe Anton mai pre sus decât toate cele lalte facultăți ale sale, orbindu-l cu desăvârșire în acele momente nu prea rare, în care predomină.

. Acum să revenim la narațiunea noastră.

Hermann îl ajunsese pe Anton, în fuga sa cu Elisabeta.

Momentul în care-l făcu să stea, fu în grozitor.

Calul care ducea povara îndoită a lui Anton și a Elisabetei se ridicase în două picure și îi aruncase la pământ pe amândoi.

Din fericire nici Anton nici Elisabeta nu fură vătămați prin această cădere. Calul lor, tremurând

de oboselă și de durere, făcuse numai vr'o câți-va pași înainte, și se oprise apoi.

Cei doi frați steteau galbeni de emoțiune față în față.

Acastă situațiune dură numai un scurt moment, căci decă ar fi durat mai mult nu scim deș, ce s'ar fi putut întâmpla. Nu scim, decă nu s'ar fi repetat istoria lui Cain și Avel, în o variațiune nouă, precum s'ă mai repetat de atâtea nenumărate ori pe acest pământ plin de rele și de miserie.

Dar precum șisesem, situațiunea primejdiosă dură numai un scurt moment, căci frații fură conturbați în simțirele lor prin un gemet al Elisabetei, care zăcea, ca o flóre smulsă pe iarbă.

Anton să aruncă cu furiă pătimei pe Elisabeta, Hermann însă i se puse în cale strigând: „Étă fapta ta! afurisitule.“

„A vóstră este fapta!“ răzni Anton cu spună la gură, „și mai cu sémă a ta, care te-ai aruncat cu forța între mine și între amorul meu!“

„Taci nemernicule!“ respunse Hermann invăpăiat.

„Când m'am aruncat între tine și între amorul têu?“ Nu m'am ferit din contra, tot-de-a-una

de Elisabeta, și de ce? fiindcă înțelesesem că o iubesci.“

„Ai înțeles că o iubesc“ scirșni Anton cu un zimbet diavolesc, „și d'aceia te fereai de ea.“ Ce, d'oră ai avut de gând, să schimbi cu nime, să te imbraci în rasă și să-mi dai mie moscenirea părintească. Hai de sevêrșesece acest fapt de iubire frățească, căci nu te opresce nimic!“

„Îț jur pe sfânta cruce că, aș fi fost gata să fac lucruri mari pentru tine.

„Ți-aș fi lăsat pe Elisabeta, decă te-aș fi găsit demn de ea! Acum însă multămesc cerului că nu m'am pripit! Află ticălosule, că chiar astăzi voiam să induplec pe tata, ca să nu te mai siléscă de a te călugări, și că chiar astăzi voiam să rog pe Elisabeta, — cu ce inimă Dumneșeu mai scie, căci o iubesc, — ca să se îndure, și să-ți întorcă dragostea, care vedeam că te muncesce!“

Anton ascultase fără mișcare la cuvintele din urmă ale fratelui său. Nobleța de caracter, ce se trăda prin ele, îl ninici. Indărătnicirea sa crudelă se risipi dinaintea unei puteri supranaturale, ochii sei se turburară. Simțirile de duoșișe, de căință de disperare îi stôrseră lacrimi amare.

„Perdut!“ exclamă el cu vocea năbușită.

„Da perdut“ țise Hermann, „perdut prin vina ta. Chiar dacă aș voi, chiar dacă aș putea să cred în lămurirea inimei tale, n'aș mai putea să-ți aduc această jertfă acum, după ce am resimțit puterea amorului ce m'a cuprins inima pentru Elisabeta.“

„Nici eu n'aș mai primi!“ răspuse Anton cu glasul stins. „Nu sunt demn de asemenea jertfă. Viața mea intrăgă, cât de lungă ar fi, nu va ajunge pentru pocăința mea. Ceia ce n'am voit să fac de nevoie, o fac acum de voie. Deem cerul putere indestulă, ca să-ți dovedesc, frate, că pot avea și simțiri bune. Mă duc, chiar acum, de aici la monăstire. — Remăii sănătos frate,„ adause cu emoțiune, „vă părăsesc pentru tot de-a-una. Spune și Elisabetei multă sănătate de la mine, când se va redescepta să intre în o viață . . . dar ce mă mai gândesc eu la viață, eu, care mă duc de viu în grópă . . . . Dacă va întreba tata de mine, spune-i că am făcut după voia sa, că m'am dus la monăstire. Țr dacă va voi să scie, de ce am plecat, fără a-mi lua țiuva bună, spune-i ce vei voi tu, căci eu nu sciu ce să țic.“

Hermann cuprins de duoişie nu fu în stare a-i răspunde, ci i făcu numai un semn cu mâna.

Astfel se despărţiră fraţii!

Scim că Elisabeta se luptă mult timp cu mórtea în urma acestui eveniment, dar scim că reinviă la o viaţă plină de speranţele cele mai dulci.

Bătrânul cavaler Cuno, tata fraţilor nu află nici o detă deplinul adevăr.

El scia numai atât, că Anton ar fi încercat a se explica cu Elisabeta şi că în urma refuzului întîmpinat din partea ei s'ar fi mîhnit întru atât, încât n'ar mai fi voit să se întórcă în castel, ci s'ar fi dus dea dreptul la monăstire. Resultatul acesta fiind duplă placul său, nu se mai interesă mai departe de detaluri, cu tóte că i se păruse destul de suspectă imbolnăvirea Elisabetei.

VII.

Ein junger Mönch im Kloster . . . .
W. Müller.

Anton intrase cu capul plecat cu inima zdrobită în monăstire. Ultima scenă ce să jucase acolo afară în lume din tragedia vieţii sale influenţă încă

mult timp asupra spiritului său și asupra inimei sale. Părea că zguduirea grozavă l'ar fi preschimbat, l'ar fi prefăcut în alt om. Vechia sa încăpăținare se prefăcuse în tristăță și o nepăsare fără sémăn îi cuprinsese inima și îl implu cătră tot ce-l îngongiura. El n'avea ochi pentru întâmplările la care asista, cu tóte că se afla în mijlocul unei lumi cu totul streine.

Dar incetul cu incetul îl părăsi timpirea de care fusese lovit. Puțin câte puțin i se redescoperaseră simțirile și dorul neîmpăcăt, focul nestins începu a-l îngongiura în inimă. Pentru a năbuși pojarul, care din nou îl amenința cu peire, începu a se interesa de pozițiunea sa cea nouă.

Îș aduse aminte, că era predestinat a deveni primul între soții săi, decî pentru a ocupa la timpul său acest post cu demnitate, încerca a se orienta.

Atunci observă, că scaunul de egumen nu-i era asigurat tocmai atât de bine, precum cređuse familia sa, căci printre călugări era unul, care îndemnat prin întârđierea ce pusese Anton de a veni la monăstire, urzise fel de fel de intrigă, tóte cu scopul de a-și câștiga atât iubirea egumenului cât și încrederea confrăților sei.

Acésta observare avu o influință bună asupra lui Anton, cât in privința stărei sale sufletesci, căci îl făcu, a să gânde mai mult la șansele viitorului său, și a mai uita de durerea sa particulară.

Dar Anton, crescut in sëlbatăcie, cu inima verde si cu spiritul nedisciplinat nu scia să âmble tiptil. Acolo unde alt călugăr ar fi lucrat pe sub mână, cu zimbet dulce pe buze, el pășea pe față cu aer de mândrie.

Acéstă purtare nu-i dispăcea egumenului, care-lă părținea ca pe un nepot ce-i era, dar cu atât mai mult le dispăcea aceloră dintre călugări, care âmblau cu mița 'n sên, și mai cu sémă capului lor, adică călugărului de care apucasem a vē spune, că tindea la scaunul egumenesc, actualului vicar, cu numele Sofronie.

Sē incinse o luptă necurmată intre Anton și Sofronie, purtată până la un moment cu rezultat nedecis. Anton era sprijinit de unchiul-său, egumenul, Sofronie insē de cea mai mare parte dintre confrății săi.

Dar Sofronie studiând caracterul lui Anton sē nutrea cu cele mai vie speranțe de isbânda, care nici nu-lă înșelără, căci, inegrind la fie-care oca-

siume dată pe Anton dinaintea egumenului, isbuti în fine a-lă scóte din grația lui.

Anton fusese vênător pasionat ca mirean. Scim, că la început nu era dispus a sê gândi la góna animalelor, dar desceptându-sê din letargia sa, și fiind ațitat de Sofronie prin fel de fel de uneltiri ascunse, întreprinse o excursiune în contra unui bour care nelinisea împrejurimea monăstirei.

Călugării de mult timp rugaseră pe egumenul ca să le permită de a vêna acea fêră. El îi oprise de la acêsta sub pretext, că legile monăstirei ar fi în contra unei atari întreprinderi, dar el în adevêr voia să păstreze acel animal, care începuse deja a deveni pré rar, pentru vr'o ocasiune dată, buna óră pentru vr'o vênătoare întreprinsă de mai marii țerei.

Anton călcă porunca egumenului și ucise bourul. Sofronie îș ajunsese scopul, resturnase pe Anton din grația unchiului sêu și-si asigurase isbîndă, așa credea, cel puțin el.

Inse intru acêstă din urmă sê înșelase. El scóse în adevêr pe Anton din grația unchiului sêu, și încă prea îl scóse, precum vom vedea numai de cât, dar isbînda sa era acum încă mai puțin probabila ca mai nainte, căci mulți călugări părțineau

pe Anton pentru uciderea acestei fére și ar fi văduț cu plăcere, decât s'ar fi tănuit acest fapt dinaintea egumenului său decât acesta ar fi trecut cu vederea nesupunerea lui Anton.

Sofronie nu se temu câtuș de puțin de această dispozițiune a spiritelor și făcu deci o greșală, denunțând pe Anton pentru fapta sa, căci astfel își atrase disgrația confrăților săi.

Dar un folos tot avu el din această trădare, care grăbi decisiunea aspirațiunelor sale, căci egumenul se iritase atât de mult prin scirea despre călcarea porunței sale din partea nepotului său, încât fu lovit de dambla și cădu la pat de unde nici nu se mai ridică.

Să înțelege că sub asemenea împrejurări nu sfătui pe călugării în privința alegerei la scaunul de egumen, adică nu lăsă cu limba de mörte pe cine să alégă ei de egumen, precum făcuseră mai toți înaintea lui, încât era obiceiul consacrat, ca egumenul care murea, numea pe egumenul sucesor.

Nefiind dar Anton numit, Sofronie avea tötă speranța de a fi ales. Așa credea el, și încă tare.

Așa va fi óre? Nu scim, care va rămânea

d'asupra dintre cei doi: Anton s'eu Sofronie. Arșița
dilei s'eu r'ec'ela nopți.

Astăđi avea să se decidă acesta!

VIII.

Und wieder hat es mich getrieben
Dahin, wo ich gewandert aus.
Hoffmann von Fallersleben

Un murmur de neplăcere percusese șirurile
călugărilor în momentul când Estery le adresase
brusca provocare, ca să primescă în monăstire o
garnisonă de resboinici; căci ei toți, cu o mică ex-
cepțiune, vedeau în această intențiune a regelui o
călcare a drepturilor monăstirei. . . .

Numai unul dintre toți, vicarul Sofronie, fu
mulțămît de această solie. El îndată se gândi a se
folosi de această împrejurare extraordinară în inte-
resul alegerei sale. Era convins, că ómeni regelui
il vor sprijini. Lucru f'orte firesc, de óre ce adver-
sarul s'eu era și adversarul regelui, adecă un mem-
bru al familiei de Weissenfels, un rebel. Da, un

rebel, căci bine scia Sofronie, că Estery numai pentru năbușirea acestei familiei primise porunca de a se așeza prin aceste locuri. Nici una dintre toate familiile din țară nu era atât de puternică, ca cea de Weissenfels, și că prin urmare alta nu putea să se opună poruncilor regelui. Venirea lui Estery era dar un noroc pentru Sofronie, și el voia să se folosască de ea. Întrebarea era numai, cum?

După ce sfârșise Estery și după ce se potolise puțin iritațiunea, Sofronie luă cuvântul și dispuse :

„Sol al regelui, din impresiunea ce a produs solia ta asupra adunării noastre, vei putea înțelege răspunsul pe care l'ai primi, decât ai voi sa-lă ceri în acest moment, acum îndată. — Noi încă n'avem nici un cap, prin urmare nu poți să trateze încă nimeni cu tine în numele mănăstirei, căci ceia ce aș vorbi acum cu tine, ar fi vorbele unei singure persoane. Nu sunt autorizat, a vorbi în numele confrăților mei. — Deci te rog, să vă retrageți, până se va sfârși alegerea; apoi atunci veți putea afla răspunsul din gura egumenului nostru.”

„Bine,” răspuse Estery „vom accepta până când veți putea să vorbiți cu toții prin gura egumenului vostru. Cred că alegerea voastră nu va fi

indelungă, de óre-ce nu puteți sta la indoială pe cine să alegeți. Ear tu — adause adresându-se cătră Sofronie, — să fii cu minte după ce vei fi ales, și vei putea reprezenta pe confrății tei, — căci simt că tu vei fi alesul — să fii cu minte, și să te supui poruncilor stăpinului nostru, căci ar fi amar de voi, decă ați îndrăzni să cirtiiți in contra lor. *

Aceste cuvinte neasceptate conturbară pré mult pe Sofronie și îi stricără cumpétul. Nu scia ce respuns să dea. Față de călugării adunați ar fi trebuit să se arete modest, și să decline de la sine onórea ce i da Estery fără de vreme. Făcând însă, sar fi supérat Estery, căci el ar fi luat acésta drept o incercare de refus.

Toți ochii erau țintiți asupra lui, după ce sfîrșise Estery provocarea sa.

El se simți fórte strimtorat

Prezența ómenilor regelui acum nu-i se mai părea nici decum favorabilă,

Negăsind nici un cuvânt de respuns, dede numai din cap.

Estery părăsi cu suita sa biserica monăstirei.

Dabia eșiră și d'abia se inchiseră ușile in urma

lor, când etă că se ridică o gălăgiă nespūsă printre călugări.

Toți sbierau, toți gesticuleau. Fie-care voia să fiă ascultat, dar nici unul nu fu in stare a striga atât de tare, pentru ca să i se audă vocea dintre cele lalte.

Asta dură câtva timp.

Numai Sofronie și Anton steteau de o lături, silindu-se fie-care pentru sine de a înțelege din vuetul difus de care parte se plăca părerea. —

Opiniunea generală părea a fi după dispozițiunea momentauă in favórea lui Anton, séu mai bine dis in favorarea opunerei la voința regelui; căci de-o cam dată, nu se discuta de cât această cestiune.

La cele din urmă, după ce se mai liniștiseră puțin spiritele, Sofronie se decise in fine a întreba decă adunarea ar fi dispusă a-se apuca de alegerea egumenului. El asceptase cu această întrebare mai mult timp, decât s'ar fi convenit, căci credea, că Anton va vorbi ceva, și îi va da ocasiune de a-lă da de gol in vr'o privință. Dar vedënd tăcerea cumplită a adversariului séu, n'avu in cătrău, și puse întrebarea.

„Trebuie să ne lămurim mai întâi despre atitudinea noastră față cu solia regelui! Pe câtă vreme vor fi streini, pe câtă vreme vor fi resboinici în monăstirea noastră, nu vom putea alege” — fu răspunsul mai mult răcnit de cât vorbit din partea călugărilor.

Și Sofronie, în cugetul său, găsi de cuviință, ca să se amâne alegerea, el dară se invoi cu această părere; voi deci să incheiă adunarea „până când” — și se el — „vor redobîndi spiritele liniștea necesară pentru acest act, și până când să vor fi depărtat solii regelui, care de bună sémă se vor duce peste curînd.”

În acest moment Anton află de cuviință a se folosi în fine, de dispozițiunea favorabilă pentru dînsul și și se:

„Iubiților frați! Fratele vicar, după cum ved n'a înțeles bine voința noastră. Voi doriți să vă lămuriți mai cu sémă despre o hotărîre foarte urgentă, ca adică, să ne supunem la porunca, ce ne-a adus solul regesc, adică să primim cetele regelui în mijlocul monăstirei noastre, care trebuie să fiă lacășul linisței și al repausului?”

„Așa-i” aclamară călugări.

„Și fratele nostru vicar,“ continuă Anton „a trecut peste această întrebare, a ținut numai simplu că omenii regelui se vor duce de-aici; dar n'a pomenit nimic despre răspunsul, pe care-lă vor duce ei cu sine. Au voia să le răspundă el, după capul său?“

„Nici pe departe nu am avut acest gând,“ îl întrerupse Sofronie, care simțea pră bine, ce pagubă i-ar putea aduce aceste cuvinte, „mă supun tot de-a-una și în totă vremea voinței fraților mei! tot de-a-una, atât acum, cât și atunci când aș avea norocul de a fi ales de egumenul nostru.“

„Frate vicar, tu într'una revii la alegerea egumenului“ obiectă Anton, foarte apropo.

„Fia“ se grăbi Sofronie de a răspunde „să vorbim dar de solia regelui! Care-ți este părerea ta în această treabă, frate Anton?“ ținse întors cătră acesta și privind-lă cu o expresiune de reutate.

„Părerea mea este, după cum cred, părerea tuturor mei confrăți!“

„Și care ar fi acesta?“ întrebă Sofronie cu o zimbire acră.

„De a protesta în contra voinței regelui, care este nedreptă, căci nu ne poate impune o atare povară!“

„Da, protestăm cu toții“ strigară călugării.

Sofronie resimți tot mai tare pericolul. Pentru a se feri de primejdiă, alergă la amenințări.

„Cu ce fel de puteri voiți să susțineți această resvrătire in contra voinței regelui? Cum, in ce mod îl veți putea opri, decât să va decide a ne impune cu forța, a ne lua monăstirea cu puterea armelor?“ întrebă cu vocea tare.

Anton însă riscă acum lovitura decisivă.

„Noi suntem,“ ți se pronunțând cuvintele rar și cu apăsare, „puși sub ocrotirea casei de Weissenfels. Ei au dreptul de a dispune in monăstirea noastră. Pe acestia trebuie să-i întrebăm, decât să invoiesc cu porunca regelui. Vom face cred, ceia ce vor decide ei.“

„Dar decât vor cere să ne opunem“ întrebă Sofronie,

„Decât vor cere acesta“ respunse Anton, „atunci vor exprima dorința intimă a sufletului nostru, și atunci ne vor da mijlocele, pentru ca să putem indeplini dorința lor, care este și a noastră.“

„Așa-i, așa-i“ afirmară unii dintre călugării.

„Dar atunci ne va veni și mai mare rău asupra capetelor noastre“ insistă Sofronie, „și atunci

vom primi o garnisonă. Ómenii celor de Weissenfels vor veni aici aducând resboiul și omorul cu sine!“

„Fiă, exclamă Anton, vom să ținem cu némul și cu sângele nostru.“

„Da, vom să ținem cu sângele nostru“ repetară călugării.

„Voiți dară, ca cavalerul de Weissenfels să decidă in acéstă caúsă?“

„Da, vom!“

O ideiă i trázni lui Sofronie prin cap. Acéstă ideiă îl făcu de se multămi cu situațiunea ce luase lucrurile. Urmărind ideia sa, di-se:

„Era de datoria mea, care sunt cel mai in vêrstă dintre voi, ca să vă arêt primejdia, de care suntem amenințați. Numai acest motiv m'a putut indemna, ca să vă fac întrebările, ce v'am făcut și prin care am riscat de a perde increderea vóstră de óre ce puteați crede că aș prefera voința regelui iubirei némului nostru. Dar departe să fiă acest gând de mine. Unanimitatea ce ați demonstrat intru susținerea demnităței nóstre, intru alipirea vóstră cătră sângele nostru im înalță sufletul. Sunt pe deplin invoit cu părerea vóstră. Să credem hotărirea cavalerului de Weissenfels. — Dar timpul

este scurt⁴ urmâ el, „trebuie să ne grăbim de a ne pune în înțelegere ca cavalerul Cuno. Trebuie să trimitem curând, chiar acum un sol la castelul negru. Dintre noi nu este nimeni mai apt pentru această misiune de cât fiul casei, Anton, fratele nostru.“

Un simțiment neexplicabil cuprinse anima lui Anton la audirea ultimelor cuvinte ale vicarului. Departe de a vedea în această propunere o cursă pentru dânsul, ceia ce era în adevăr, se gândi numai la vederea locului său natal și acest gând îi furnică prin vine, căci revocă atâtea și atâtea suvenire și redescaptă puterea unei influințe periculoase, acelei influințe fermecătore, care zăcea în privirea ochilor unei ființe pe care nu o putuse încă uita.

Îl cuprinse ca o amețelă. Dar acesta dură numai scurt timp. Se reculese peste puțin și zise:

„Primesc propunerea“ zise el „și tot odată mă însărcinez de a împărtăși solului regal decisiunea noastră.“

Sofronie tresări. Intențiunea din urmă a lui Anton nu era după placul său, căci motivul secret al propunerii sale nu era altul, de cât acela, ca să pôtă trata liber în absența lui Anton cu Estery,

și să pótă astfel să-și câștige sprijinul lui. Presentându-se Anton ca imputernicitul monăstirei, planul său perdea mult din valórea primitivă.

„Ce decisiuue vei comunica solului regesc,“ întrebă el decí cu vocea apăsată. „Avem dreptul, ca să scim acéstă.“

„Da, voim să scim ce vei spune solului,“ repetară călugării.

„I voi spune.“ díse Anton, „că alegerea n'a avut loc și că ea să va putea ține, numai după ce se va fi indeplinit o formalitate, de care am uitat până acum, adică după ce vom fi întrebat pe patronul monăstirei nóstre, și anume pe cavalerul Cuno de votul său. Voi ruga pe capul soliei, ca să rămână aici, până se va indeplini acéstă formalitate și până se va sêvêrși alegerea. Prin acésta îl oprim de a reveni cu o cétă mai mare de resboinicí, înainte de a ne fi înțeles cu ai nóstri.“

Vê spuseseam că lui Sofronie nu-i convenise intențiunea lui Anton de a vorbi cu Estery. Acum însă, aflând cuprinsul împărtășirei lui, era pe deplin mulțămit, căci chiar decă ar fi vorbit el cu solul, n'ar fi putut aduce un folos atât de mare planului său, ca vorbele lui Anton.

Sofronie aprobă deci intențiunea lui Anton și totă adunarea fu de o părere cu el.

Anton însă se duse la Estery și îi comunică decisiunea călugărilor, apoi se pregăti de a revedea castelul familiei sale, in care nu călcase din aceiași memorabilă, de care ne aducem și noi a minte, din ziua când voise să răpescă pe Elisabeta,

Da, se stăpînise atât amar de vreme și stase departe de Elisabeta, de aceia ființă, pe care o iubea cu tot focul inimei sale, — pe care o iubea încă și acum, a cărei suvenir nu-lă putuse să-lă ștergă nici timpul, nici asprimea datoriilor sale călugăresci.

Acésta o resimți el cu indoită putere, acum in momentul in care să pregătea de a sta éraș față 'n față cu ea, care-i stăpînea totă firea, și totă inima. Da, acésta inimă care bătea așa de grozav încât îl subjuga mintea, in cât îl nimicea pentru momente întregi totă funcțiunea. Acéstă inimă, care in asemenea momente nu cunoscea milă nici cătră sine însuș nici cătră alții, nu cunoscea milă când vedea că bătăile sale nu-și află resunetul dorit in acea altă inimă pentru care se sfirșea.

IX.

Abgründe liegen im Gemüthe,
Die tiefer als die Hölle sind.

Platen.

Vă ducem éraš în castelul negru unde fusesem deja la începutul acestei narațiunii și asistasem la recepțiunea solului regesc din partea cavalerului. Scim că Estery se dusesse d'acolo îndată la monăstire, scim dară că scenele petrecute în capitolul precedent avuseră loc în aceiaș ți; ér ceia ce vă vom nara acum să petrece a doua ți.

În castel domnia intristare și linisce. Bătrénul cavaler nu putuse duce cu tăriă grija și alterațiunea, care îi venise pe cap, parte prin solia regelui, parte prin nesiguranța alegerei de egumen în monăstirea de pe Tîmpa. Un atac de nerve îl doborise jos. Zăcea fără semne de viață în patul său din sala cea mare. Capelanul castelului, un bătrén matufit, borborosea cu o voce năbușită rugăciuni de morți. Elisabeta stetea dinaintea trupului

ințepenit al bătrânului cavaler.- Lacrimă de lacrimă îi pica din ochii ei tulburați.

De-o dată se auzi un vuet prin curte. Éraș se zlobozi puntea volantă și éraš se auzi zîrgăitul lanțurilor, care ținea podul suspendat, apoi resunară pași prin coridor. De astă dată nu intră insă un strein prin sală; și cel care intră nu fu primit de cavalerul cel trufaș. Era Anton in rasă de călugăr, care plecase încă de cu nópte din monăstire și ajunsese la ținta sa la crepatul ȝilei și care apăru in ușa sălei acum. El fu primit de Elisabeta cu un torent nou de lacrimi. —

Da, se preparase la revederea ei, da, cređuse că ar fi aflat forța pentru a o vedea in linisce și totuș, când se pomeni dinaintea ei, când o vėđu preschimbată, eterisată prin durerea pentru tata, când i se presentă aprópe cu aceiaș durere in fața, cu care o lăsase când o părăsise lungită pe covorul de érbă verde, uită de tóte. Uită de trecut, de present și de viitor. Uită cât de tare o mihnise, uită că ea avea să devie peste curėnd soția fratelui său și iș aduse aminte, numai că fericirea sa zăcea in mánile ei. Sângele i se aprinse, îl luară ameteii. Nu mai vėđu rasa in care era imbrăcat, nu mai

vădu trupul înțepenit al părintelui său, nu mai vădu pe preotul care se inchina! vădu numai pe ea, auzi numai vocea ei, care i suna la urechi, ca cântecul ieilor.

„Așa de curând ai aflat, Anton, despre nenorocirea, care ne-a lovit?“ duse ea plângând. „Ai venit să-ți iai ziua bună de la tată, să-i dai ultimul adio?“

Anton auzi glasul, sonul mult dorit, dar sensul cuvintelor nu-l putea înțelege. Perdut în contemplațiunea ei remase ca impetrit. Privirea sa se țintea fără clintire asupra ei.

Ea se îngrozi de această privire.

„Elisabetă,“ duse în fine „ce caută această expresiune de durere pe fața ta? Nu poți s'o părăsesci nici o dată, și nicăiurea? A ramas acolo de când cu fuga noastră?“

„Dumnezeule“ șopti Elisabeta cu fața palidă, „încă tot te mai gândesci la acel ceas nefericit? Te gândesci acum la acele momente, acum, când tată-tău trage să móră, când póte a murit deja, te gândesci acolo din acest loc sfânt. d'aici dinaintea patului său de mórte?“

„A murit“ duse Anton aiurit, „a murit, cu

atât mai bine pentru el și pentru mine. Nu se mai p^ote dar împotrivi fericirii mele! — Tu însă te vei fi făcut mai cu minte, vei fi recunoscut până acum, că Hermann nu te vrea. — Ce-mi cânti acoloa, m^{ei} b^êtr^ênule,“ — se întorse făr' de veste și fără nici un prilej dat înspre capelan care nu încetase încă cu declamarea sa urită, — „pl^êcă! a-fară cu tine! nu mă conturba în taina mea!“ și cu o lovitură puternică de picior, îl aruncă pe bietul om b^êtr^ên pe ușă afară, încât se rostogoli cu vaete pe scară 'n jos.

Elisabeta se pitulase de groză lingă pat la capătul cavalerului lungit. Ea ridică mâinile și buzele ei se mișcară fără de a putea articula vr'un cuvânt.

Pe Anton îl apucase furia, acea furiă care i răpea t^otă puterea de judecată, care-l^u abrutisa și-l^u făcea mai rău de cât o f^êră s^êlbatică.

„Vină dragă, vină aici în brațele mele. Vină, au te temⁱ de vestm^êntul meu? de drăgul teu voi îmbrăca alte, voi îmbrăca vestminte frumoșe strălucite. Vină dară.“

Elisabeta tremura t^otă. Voia să strige, să țipe. Vocea nu-i venia. Pe fruntea ei lucea picături de sudorⁱ reci.

»Ved, da, ved, că nu voiescî să mă drăgostescî de voiă, dar nu voi suferi in tot de-a-una rēcēla ta. Te voi încălđi eu, și-ți voi răpi cu puterea, ceia ce nu voiescî să-mî dai de bună voiă!“ și étă că intinse mânia, ca să apuce pe Elisabeta, étă că stetea dinaintea ei și voia să o ridice de la căpătiul patului mortuar, când — minune! —de o dată se sculă cavalerul, — pe care-lă cređuseră toți de mort, care insē fusese cuprins numai de o spasmă inlește-tóră, — se sculă in pat, deschise ochiî sēi inholbați ridică brațele sale tremurānde și mișcānd cu greu limba sa, care se lipise cu sānge inchegat de cerul gurei, bîlbâi cu voce funebră :

»Fugi, piei, sacrilege, blăstămatule, afurisire asupra ta!“

Efectul ce produseră asupra lui Anton, aceste cuvinte impreună cu căutătura inghețată a tatălui său, fu grozav. Sē clătina pe picióarele sale, par'că ar fi fost lovit de un trăznet, și fără de a scóte vr'un son din sine, merse tremurēnd afără. Pe scară se lovi cu piciorul de capelaul castelului, care încă nu se sculase din cădere sa, și care incepū a se văita din nou la acéstă atingere.

După ce ajunsese în curte, încăleacă pe fugarul său și eși în gónă cumplită.

„M'a afurisit,“ dîse turbat în sine „m'a afurisit pe patul său de mörte! A ridicat mâna sa slăbă și tremurândă asupra mea, și a pronunțat blăstemul cu limba sa uscată! Mî-a afurisit sufletul! Acest suflet nu va mai trăi decî de acum înainte de cât pentru a se arêta demn de această afuriseniă.

Da, voiesc să merit, pe deplin să merit blăstemul tîu!“

I veni o ideiă 'diavolică, prinse acesta ideiă, o drăgosti și i se devotă cu tötă puterea sufletului său viguros.

„Trebuiă să fiă a mea, d'asupra ruinelor castelului negru, a mea, d'asupra cadavrului acelu om bătrîn, pe care l'am numit tată.“

Și tot mai tare goni calul său.

„Ce mirare vă vor cuprinde, când veți auzi răspunsul pe care vi-lu aduc vouë fraților călugări. Ha, ha, m'am abătut în partea regelui! resboinicîi regelui au să-mî indeplinescă resbunarea mea, să-mî votrască ibovnica mea. — Hiu mărtogule! Ce? ți s'au prefăcut picerele în plumb? Hiu mai de grabă

să ajung cu soliî regelui, să le aduc darul, un dar bogat, intregul castel negru, cu tot ce-i 'n el, afară de Elisabeta, cu tot, cu bătrânul, cu comóra lui cu tot.“

De o dată la o cotitură a drumului, calul său se potigni și se opri. Anton ridică ochi și vădu în depărtare de vr'o doi pași pe Estery cu suita sa venind călări înspre el. Părea că infernul ar fi auđit dorințele lui Anton și s'ar fi grăbit a i trimite ajutorul dorit. . . .

Căci ȃu decă ar fi avut Anton timp, ca să se mai liniscască, să i se mai recorescă sângele aprins prin scena petrecută dinaintea patului mortuar al tatălui său, totul s'ar fi sfârșit altfel.

Un destin fatal domnia însă d'asupra sa și d'asupra aprópilor seî.

Și Estery zărise pe Anton venind în fuga mare. Opri calul său și îl aseptă. Suita sa înconjurară pe amândoi.

„Te-ai întors deja din castelul negru?“ întrebă Estery pe Anton „așa curând?“ „Ce iute și de grabă și-a dat bătrânul cavaler votul său, dar știu, că are obiceiul de a se decide curând“ adaose cu un zimbet sardonice, „însă nu știu ce te poți face, ca să

mergi cu atâta grabă spre monăstire, ori nu poți accepta momentul pentru ca să te vezi egumen?“

„Da m'am intors și aduc votul tatălui meu,“
respunse Anton cu hohot infernal, „și încă ce vot!
Îm vijăia urechile de acest vot. Aflați, că mă in-
torc cu blăstemul tată-meu.“

Bărbații îl priviră cu mirare.

„Da, m'a afurisit omul bătrên și voiesc sa-mi
resbun de blăstemul său asupra lui și asupra né-
mului său. Nu-i așa că nu disprețuiți prada bogată,
ce o puteți avea în castelul negru. Haideți după
mine, ca să vă arăt comorele lui Cuno, haideți.“ —

Mirarea bărbaților, cari steteau împrejurul lui
Anton, devenise tot mai mare. Cuvintele din urmă
avură efectul unei scânteei aprindătoare asupra unei
mine. Ochiul lor începură să verse foc, isbucnise
patima lor de prădare și de jefuire. Toți erau gata
a urma provocării lui Anton, numai unul nu, și
acest unul era capul lor, era Estery.

„Răbdare frate“ își duse el, „încă n'a venit tim-
pul. Porunca regelui ne lăgă! cavalerii de Weissen-
fels nu sunt încă rebeli, ér noi am primit putere
numai în contra rebelilor.“

„Nu sunt rebeli!“ exclamă Anton, infuriat de

intârzierea ce puneă Estery intru împlinirea dorinței sale infernale. „Dacă eu, fiul lui Cuno de Weissenfels declar aici, că tată-meu a provocat pe călugării să nu se supună poruncei regelui, ci să se împotrivescă cu armele în mână ostașilor săi, apoi atunci cine va mai îndrăzni a dice, că cavalerul de Weissenfels nu este rebel?”

„Declară tu acesta dinaintea noastră” întrebă Estery cu solenitate.

„Da, declar, aici și pretutindeni” sbieră Anton.

„Dacă tu, fiul lui Cuno, dici acesta, atunci nu mai avem nici o răspundere. Împlinescă-se dar soarta lor,” dice Estery, care și el se profită bucuros de acest prilej.

„Hura, hura,” — strigară ostașii „acum avem de lucru: Haideți să plecăm!”

„Incet, incet! Încă nu vom merge la castelul negru, — se opuse Estery nerăbderei suitei sale. „Nu trebuie să uităm de adevăratul scop al nostru, pentru ca să nu ne expunem nesocotiți unei primejdi. Și așa trebuie să ocupăm monăstirea, deci să mergem mai întâiu la tabără și să ne întorcem cu ostașii luând drumul către Timpa prin castelul negru. Astfel nu ne va putea sfărâma Hermann,

dacă din întâmplare s'ar întorce întocmai pe când am fi în castel. «

Anton se cufundase în gândurile sale. Spiritul său era aiurea. Când se puse căta în mișcare Estery îl provocă pe Anton să meargă cu ei, căci nu prea i se incredea lui.

„Curând, curând, acum îndată“ exclamă el, crezând că vor apuca spre castelul negru, „să nu ne prindă Hermann pe acolo!“ . . . .

BCU Cluj / Central University Library Cluj

X.

Wie mancher gleicht der tothen Fläche,
Die warnend mir entgegenstarrt.

Julius Hammer.

Cum să făcuse de părăsise Estery monăstirea și se întâlnească cu Anton tocmai în acel moment nefast.

Noi știm că Anton rugase pe solii regelui, ca să accepte în monăstire până ce se va întorce el cu votul cavalerului, cum dar i'am aflat acum pe cale?

Étă ce sē petrecuse in monăstire.

Estery înțelesese din răspunsul, ce-i adusese Anton, îndată intențiunea călugărilor, adică de a-lă ține cu ai sēi in morăstire, până sē vor înțelege cu cei de la castelul negru, ca să-i pótă, la cas ține prinși acolo. El decī hotărī îndată a pleca de-a colo fără cea mai mică întârziere, dar nu dede acésta a sa intențiune pe față, pentru ca să nu alarmeze fără de vreme pe călugării și să-ī ațițe, căcī aceștia, și fără ajutorul resboinicilor din castelul negru ar fi putut să-i opréscă acolo.

Sē arătă decī in voit cu decisiunea călugărilor, dar in sine căuta prilej, cum sē scape mai lesne și mai curēnd din ghiarele lor, și să repare greșala, ce vėdu acum, că comisese el, dāndu-se fără de vreme pe față.

Estery recunoscū că nu póte pleca séra, remase decī peste nópte in monăstire.

Acéstă nópte o petrecuse Sofronie in mare nelinisce și in multă plănuire. El simțișe din mișcările ostașilor, că voiesc să plece cât mai curēnd, decī sē sculă des de dininétă și sē puse la pîndă.

Recunoscēnd că Estery sē prepară in adevér a părăsi monăstirea cu ai sēi, nu scia, să le dea

mâna de ajutor la acésta séu să-i lase să facă fără ajutorul séu și să se profite apoi de altă ocasiune, mai bună póte, pentru a-și cîștiga simpatia lor, căci pe acésta își bazase speranțele sale de a învinge pe Anton și a deveni egumenul monăstirei.

„Ce-i în mână nu-i minciună” își dîse el în fine. Acum pot să le vin în ajutor, cine scie, decă mai târziu voi fi în stare a o face.“

Sé duse decî cu pași de vulpe să-i vorbescă lui Estery, pe care-lî găsi tocmai gata, de a-și încăleca calul.

Dar nici cei lași călugări nu scăpară prin vedere, că Estery voiesce să se ducă. Ei își împărtășiră pe tăcute unii altora observațiunea lor și se adunaseră în taină la o sfătuire. Sofronie fu exchis de la acésta adunare, căci purtarea lui le păruse suspectă. Ba el fu chiar supravegheat, pe ascuns după propunerea unui călugăr cu numele Bonifaciu, care să însărcină el însuș cu acésta. El îl urmări decî pretutindenî, și vedënd că se aproprie de Estery sé puse și el la pândă, ca să audă ce va vorbi cu el.

„Voiți, după cum ved, să părăsiți monăstirea?” dîse Sofronie cătră Estery, „așa dară nu veți accepta ca să vedeți rezultatul alegerei nóstre: Bine și fa-

ceți căci Anton se va întorce de bună sémă cu o cétă de resboinicî de la castelul negru, s'apoi nu sciu ce s'ar alege de voi.“

Estery creduse, că nu va fi observat de nimen, și că plecând des de diminéță va putea forsa pórtă monăstirei, cu atât mai lesne, de óre ce luase tóte măsurile pentru a surprinde pe portar.

Vedënd acum pe Sofronie, se speriă., ér cuvintele lui, cu tótă afabilitatea lor, nu-lă linisciră căci se temea de o cursă.

„Ît multănesc,“ dîse el cu tótă acésta, „și nu voi uita la ocasiune de serviciul teu.“

La aceste cuvinte făcu un semn, și Sofronie fu luat indată la mijloc de ostașii regelui.

El observă acéstă manevră cu un zimbet rece și dîse: Te indoiescî de sinceritatea mea, și nu mă mir. O voi dovedi insé indată prin fapte, căci n'avem timp să facem vorbă multă.“

Aici se auđi un răcnet grozav.

Eșise din peptul lui Bonifaciu, care voia se alarmede pe confrății săi.

Era insă prea târđiu, căci Estery și cu ai săi, conduși in fuga mare de Sofronie ajunseră la pórtă,

pe care o deschise Sofronie in grabă cu inasași mâna sa, căci portarul nu cutezase a i se opune.

Céta regescă o porni in jos, fără de a fi urmărită de nimen, căci in câmp deschis călugării nu se puteau măsura cu ei.

„Aduceți-vă a minte de jertfa ce v'am adus, decă la întorcerea voastră me veți mai găsi între cei vii” le strigă Sofronie la despărțire . . . .

Călugări erau revoltați de purtarea lui Sofronie. In prima lor furiă, voiră să-lu spëndure, dar Bonifaciu i opri, dicându-le, să ascepte până i se va face judecata.

Îl aruncară decî in una din inchisorile cele mai afunde, ér pe Bonifaciu îl trimiseră la castelul negru, pentru a rechiăma pe Anton, pe care-lu aleseră cu unanimitate de egumen. Bonifaciu merse decî pentru a implini acéstă misiune și pentru a cere tot o dată ajutor in contra ostașilor regesci, de la cavalerul Cuno.

Pe acelaș timp dară, pe când Anton, orbit de furiile resbunărei, se incercă a aduce prăpastia asupra castelului părinților sei, și asupra locuitorilor din acel castel, pe când arunca de la sine intregul său trecut, ironia sôrtei schimbăse imprejurările din

monăstire. din a doua sa patrie, unde petrecuse în pace și în liniște și unde ar fi trebuit să-și găsească viitorul său, și aceste împrejurări deveniseră favorabile pentru el, o golă batjocură!

Sofronie ajunsese în una din temnițele monăstirei, dar acesta nu-lă mihni, căci din intimplare cunoscea o eșire secretă din această închisore. Monăstirea fiind clădită pe un vârf de munte, avea multe suterane naturale, formate prin cavațiuni ale solului, dar cele mai multe din aceste suterane, avea și câte o resuflătoare, secretă, cunoscută numai de fruntașii monăstirei. Sofronie dar ar fi putut scăpa în ver ce moment din închisore, decă ar fi voit; însă nu voia, se simțea mai bine acolo

Am ăis, că Sofronie se simțea mai bine, care însă nu este tot una cu bine. Se simțea mai bine sub pământ de cât pe pământ, un semn destul de caracteristic pentru dispozițiunea sa morală.

Incercase mari nenorociri în machinațiunile sale, părea că era redus la imposibilitate de a-și mai ajunge vr'o dată scopul său. El însă nu disperase.

„De bună sémă îl vor fi provocat pe Anton de egumen,“ chibzuia el, „dar încă n'au pus mâna

pe frânele stăpînirei, căci nu s'a putut întorce încă în monăstire, și cine scie decă se va mai întorce vr'o dată, căci multe i se pot întîmpla pe drum. De l'ar prinde solii regelui! — Dar decă s'a întors deja? — acest gând îl cuprinse ca un fior, și nu-i mai dade pace. Riscă chiar viața sa pentru a se liniși în această privință. Eși pe furiș din închisóre, și spionă împrejur. Să convinse că Anton nu se întorsese încă, și reintră éráș sub pămënt. Aici își urmă planurile sale.

„Decă nu se va mai întorce nici odată, séu decă vor veni ostașii regelui înaintea lui, atunci a-și fi eu d'asupra. — „Corrigere fortunam“ exclamă el de-o-dată, „da, voi corege sórtea!“ „Corrigere fortunam, corrigere fortunam,“ repetă el neincetat. Nu mai putea scăpa de această vorbă, nu se mai putea gândi la alt nimic, de și se trudea, ca să afle modul, cum să corégă sórtea.

Nu-lă mai suferi sub pămënt, eși la lumină, ér lumina i era încă și mai nesuferibilă, se băgă decă éráș sub pămënt.

Când veni séra, totuș se simți mai bine în aerul liber, se simți mai bine afară, căci d'acolo putea pîndi venirea lui Anton și a lui Bonifaciu,

a cărui misiune i era cunoscut, de ore-ce se însărcinase cu ea, încă față cu el.

Acum stetea decî la pîndă și de cîte ori i se părea că vede pe cineva venind înspre monăstire, trăsărea in sine și punea mîna pe pumnalul său, pe care, după vechiul seu obicei il purta ascuns sub rasa sa.

Degetele sale tremurînde stringeau neincetat mînerul pumnalului.

Și el decî ajunsese in planurile sale la ultima rațiune — la omor și nimicire,

Pe Sofronie il imboldea rîvna dominațiunei tot atît de tare, precum imboldise pe Anton dorul resbunărei.

Sórtea inarmase aici pumnul unui nelegiuit, intru pedépsa fiului sacrilegiu. Brațul pedepsitor stetea deja ridicat, ascepta jertfa sa.

Implini-sé va sacrilegiul? Urma=va pedépsa?

Sofronie stetea mereu la pîndă. Nóptea era intunecósă, putuse decî avansa până dinaintea porți, unde se pitulase dinaintea unei stînci inalte.

Sofronie ascepta, ascepta mereu.

XI.

Es schrauben die Kofse, die Brücke schwanft.

Rudolf Gottschall.

„Și diceți, că erî, indată după ce a intrat aici, s'a și întors, și că bătrînul cavalier este bolnav de mórte! ér Anton nu a mai venit la monăstire! Dómne Dumneđeule, ce-a mai fi asta?!“

Elisabeta cătră care erau adresate aceste cuvinte privea lipsită de simțirî în gol. Nu dede nici un răspuns părintelui Bonifaciu, care venise în castelul negru, precum scim, pentru a lua d'acolo pe Anton și ajutor de resboinicî de la cavalierul Cuno.

Bietul Bonifaciu era cu totul deconcentrat, nu scia ce să facă, să mai stea, să se întórcă, să mai întrebe, séu să tacă.

Dar în adevăr totul se împreunase pentru a-i amețî mințile.

Când la sosirea sa în castel, intrase în odaia cavalierului, îl găsisse pe acesta lungit pe patul său. Bătrînul capelan al castelului stetea ca un neputincios ređimat de o mésză și îl privi cu ochiî inholbați.

I vorbise cavalerului, acesta întorsese ochii săi stîlpiți spre el, dar buzele sale pălite nu fuseră în stare de a articula vr'un cuvînt și din peptul său horcăitor eșiră numai nisce sughițături inspăimîntătoare. Fugi speriat și dede de damicela castelului.

Elisebeta voi să între cu el în odaia cavalerului dar Bonifaciu era așa de îngrozit încît nu voia cu nici un preț. Elisabeta îl conduse decî în odaia ei, unde aflase din gura damicelei nisce lucruri, cărî îi incurcaseră mințile și mai tare.

Elisabeta voi acum să se ducă éráș la patu tatălui ei murind. În acel moment se auđi deodată un vuet neobicînit prin curte.

Bonifaciu întinse urechia, ér Elisabeta tresări ca din un vis inspăimîntător și privi în jurul ei.

Vuetul de prin afară deveni tot mai mare.

Mai întăiu fusese zîrgăitul lanțurilor de pe podul mobil, care tulburase cu sunetul său pătrunđător liniscea castelului. Apoi urmase un durduit, ca de la nisce cai, cărî trec în trapét mare peste un pod. Acum însă se audea vaete și țipete și sbierete întru ajutor. Lovituri puternice cătră uși închise resunau împrejur și erau succedate de troznete și pîrăituri produse prin crăpare de lemnărie și sfărămare de petre.

Bonifaciu sguidit de gróză, nu scia, decă va fi ajuns judecata de apoi in castel, séu decă sufletul cavalerului murind părăsea cu acest sgomot infri-coșat trupul séu, séu decă in fine călcase o cétă de fére sêlbatrice aceste locuri.

Elisabeta era mai reculésă. Părea, că ar fi asceptat necontenit aceia ce să intîmpla acum, căci primul cuvênt ce adresă cătră servitorul care intră acum in odaia ei, jumătate mort de spaimă fu :

„Nu-i așa că-î Anton? A venit cu dușmanii casei nôstre, pentru a-și domoli furia, a venit să mă ducă. Dar viiă nu mă va avea,“ adause in fine, trăgênd din sênul ei un pumnal.

„Da, este coconașul Anton. El a adus pe jăfuitorii!“ se vaetă servitorul „și eu, nefericitul de mine am fost acela, care li-am dat intrare. Puteam eu insé să mă tem câtuș de puțin de coconașul nostru, puteam să sciu, că va opri lanțurile, ca se nu mai fiu in stare să trag podul, când vèdui năvălirea dușmanului?“

„Sfîrșește cu vaerăturile tale,“ se resti Elisabeta cătră el, „du-te fugi, veđi de-ți scapă pielea decă nu-ți-o poți rescumpêra cu viêtă unora din aceste fiere. D-ta Bonifacie,“ se întórse ea acum

cătră acesta, „du-te și veđi ce să petrece afară ș'apoi vino de-mă spune. Eu sunt pregătită la tóte.“

Servitorul și Bonifaciu eșiseră.

După pré puține momente auđi Elisabeta vocea lui Bonifaciu sbierând de frica morți, apoi i se părea că aude, cum trage cineva să móră, și amestecat cu aceste sonuri vocea lui Anton, dar nu putu să înțelegă ce ăice acéstă voce.

Apoi să făcu tăcere pentru câteva momente.

Acum se apropiară pași grabnică de ușa ei, acésta se deschise și pe pragul ei se arétă Anton, galbên ca mórtea. Pe brațe ținea o rasă plină de sânge. Să apropiă cu pași sficioși.

„Inapoi ucigașule, inapoi. Mirésa lui Hermann de Weissenfels este in stare, ca să se ferescă de un laș ca tine — strigă Elisabeta cu o emoțiune sacră, ridicând pumnalul.

„Eu, ucigaș, eu? Nu-să,“ respunse Anton cu vocea stinsă, „dar laș! da, sunt un laș, da, mai numit cu numele meu cel adevărat. Sunt un poltron! laș pe care un singur cuvânt eșit din gura unui bėtrên prăpădit, l'a desbrăcat de tótă demnitatea sa de bărbat, care, pentru a scăpa de gróza, in care-lă băgase blăstemul bătrênului, se imbătă,

cu gânduri de resbunare, — un laş, care, trezindu-se din gróza blăstemului, totuş se mai adepă cu resbunarea, scudându-se cu aceia, că jurământul făcut, fiă chiar şi pentru săvirşirea unui sacrilegiu, nu se póte călca, şi că sacrilegiul trebuie să fiă sevêrşit, — un laş care acum stă tremurând dinaintea unei fete, şi care in acest moment mai póte avea nemernicia de a acusa in sine pe acéstă fată de fără de legile sale.“

Observând Anton acum pumnalul in mânile Elisabetei đise:

„Dă, străpunge-mă şi sfişesce-mă acéstă vi-
étă miserabilă!“

Aşa precum îţi perđi cumpétul dând de un obiect uşor, acolo unde te gătiseşi de a ridica o sarcină grea, aşa iş perdu şi Elisabeta cumpétul la acéstă straniă purtare a lui Anton.

Ea se asceptase de a-lú vedea pe Anton cu faţa infuriată, şi étă-lú acum covêrşit de pocăinţă.

Elisabeta sorbi o gură de aer, aşa precum fac aceia care simţesc că se 'necă din lipsă de aer şi stete câteva minute fără mişcare.

Rasa plină de sânge pe care o ţinea Anton pe braţele sale i revocă simţirele. Đise in grabă:

„Dică că nu escă ucigaş şi étă vestmântul sân-gerat al ucisului in braţele tale!“

„Acéstă rasă,“ respunse Anton, „este a că-lugărului, care eşi acum dela tine. Zace ucis afară dinaintea uşei tale, dar firul vieţei sale n'a fost tă-iat de mâna mea. Când veni eu, era deja prea târziu pentru a opri faptul nefericit. Zăcea deja in sângele său. Eu însă am îndrăznit a intra la tine, pentru a te scăpa folosindu-mă de mórtea sa. — „Elisabeto,“ continuă el cu mai multă căl-dură in vocea sa, „Elisabeto, mī-am impus o po-căinţă teribilă. Voiesc să te păstrez pe tine, să-ţi păstrez vieţa, să-ţi păzesc nevinovăţia pentru rivalul meu, pentru Hermann! Voi abđice pentru tot-de-a una la posesiunea ta şi am venit ca să te duc cu mine, să te ţiu in braţele mele, să te feresc de tóte şi de toţi in folosul altuia. Te voi scăpa din acest loc plin de primejdiă pentru tine, şi te voi duce intr'un asil, pe care-lŭ voi respecta mai mult de cât viaţa mea, mai mult de cât fericirea mea viitoare.“

Afară vuetul devenea tot mai mare. Urlete, strigăte, vaete şi ţipete împleau aerul împrejur.

„Ia rasa asta, invěleste-te in ea şi vină cu mine,“ — se rugă Anton cu insistinţă.

»Piei trădătorule, nu te apropia de mine,« se feri Elisabeta de Anton, care se incerca ai pune rasa pe umeri.

»Nesocotito de ce te temi« insistă Anton ațitat de opunerea ei. »Tine-ți pumnalul și folosește-te de el, ori când vei vrea, ține-l, decât nu te incređi in mine.

Elisabeta încă tot se ferea.

Acum o apucă Anton cu braț viguros și ducându-o la feréstră i strigă :

»Privesce afară, și veđi ce te ascéptă.«

Trebue că fusese un ce gróznic, ce vęduse Elisabeta in curtea castelului, căci dupa ce aruncase o privire prin feréstră, se retrase d'acolo, par'că ar fi fost ințepată de o viperă

Acum nu se mai opuse lui Anton.

El o imbracă in rasă, o luă de mână și o conduse așa in rasă cum era, pe căi ascunse afară din castel.

In fuga ei auđi gemetul muritorilor, vaetul femeilor, chiiturile ostașilor bestială, care îl chinuiră pe cavalerul, ce trăgea să móră, până când li spusese locul, unde ascunsese comorile sale, unde aflareă multă scumpete de pietre, aur și mărgăritari,

și cari strigau acum de bucurie, și urlau ca să acopere răcnetele cavalerului, pe care-l lovea acum cu buzduganiile lor până ce muri . . . .

XII.

Wie vieles Leid, wie viele Trauer
Innerhalb jener engeu Mauer.

Franz Dingelstedt.

Anton favorizat de amurgul dilei, căci începuse deja a însera, ridicase pe Elisabeta pe calul lui Bonifaciu celui ucis și încalicând și el pe calul său apucase drumul spre monăstire.

Mult timp încă auziră îndărătul lor sgomotul din castel și vedură din timp în timp câte o limbă de foc, care se trăgea de la incendiul din castel, roșind cerul întunecat.

Anton avea de gând să ducă pe Elisabeta pe o cale suterană, pe care o cunoscea numai el, în monăstire, și a o ținea în o cavațiune, care era tocmai de desuptul chiliei sale, până ce se vor alege lucrurile mai departe.

Incercase mai de multe ori de a vorbi cu Elisabeta despre planurile sale, pentru cel mai de aproape viitor și de a scóte din ea un semn de interes, însă in zadar. Ea remase mută și rece. Tóte vorbele sale, tóte rugămêntele sale mergeau in vânt.

In dar i depinse, cât de sigură va fi ascunsă in boltița de sub pămênt, in dar i spuse, despre speranța sa, că monăstirea sê va putea ține in contra ostașilor regesci sub conducerea sa, până când va sosi Hermann in ajutorul lor.

Ea nu raspundea nimic.

Nici acum nu arêta nici un semn de interes, când incepură a urca Timpa, cu tóte că Anton iș da tóte silințele și era fórte ingrijat de comoditatea ei.

Dar nici chiar când sosiră in fine in boltitura suterană nu vorbi nimic; și încă nu vorbi nimic când voi sê părăsescă Anton suteranul și sê adresă către dênsa recomandându-i răbdare, până ce sê va întórce cu merinde. Ea remase cufundată in o apatiă desăvirșită, din care nu sê desceptă nici chiar atunci, când eși Anton pe ușă și o inchise pe din afară.

El voise mai întâi sê ésa prin chilia sa, in care

putea eși urcând o scară și deschidend o ușă secretă care era potrivită cu atâta măiestrie în cât nu se deosebea de podinile chiliei sale. Avusese intențiunea să mērgă în refectoriul monăstirei și să ia de-acolo d'ale mâncărei, dar după puțină chibzuială recunoscū, că totuș ar risca prea mult. El voia să păstreze cel mai profund secret despre prezența Elisabetei. Décă l'ar fi vēđut cineva eșind din chilia sa, fără să-lū fi vēđut intrând în monăstire pe pórta ei, s'ar fi putut descoperi prea lesne taina sa. Hotări decī a nu cruța micul ocol, a eși pe ușa secretă și a intra apoi prin pórta.

Anton plecase decī pe aceiaș cale pe care venise și lāsase pe Elisabeta singură. . . . .

Sofronie să pusesese la pândă dinaintea porți și să pitulase în umbra unei stânci gigantice. El stetea acolo aprópe de la apusul sórelui și acum era cloșca cu pui pe ceriū, așa dară să apropia đioa. Ascepta mereu, și tot ascepta, cu pumnalul în mână.

O dată i să păruse că vede doue chipurī de călăreți, venind spre monăstire, însă să înșelase de bună sēmă, iș đicea el, căci de atunce ar fi trebuit să soséscă.

De-o dată iș aduse a minte de intrările se-

crete ale monăstirei și îi veni ingrozitorul gând, că Anton va fi intrat deja în monăstire, cu Bonifaciu, căci al doilea călăreț pe care îl văduse, trebuie să fi fost el.

„La dracu“ borborosî el în sine, „doar nu mi-o fi scăpat din mîni! Êtă s’apropie ȕiua și decă-oi mai sta p’aci, me vede cineva și sunt perdut. Trebuie să mă întorc în temnița mea.“

Cu aceste cuvinte apucă spre intrarea secretă, care ducea la închisórea sa. . . . .

În acest moment aude pașii unui cal, venind însă, nu din partea spre castelul negru, ci din dosul monăstirei. Să retrase, ca să nu fiă vădut de acela care venea. Scóse din nou pumnalul pentru orî ce cas.

Acum vede, pe călăteț și recunoscú că este Anton.

El se întorcea cu merindele și venea spre pórtă.

Decă ar fi putut să-lú vedă pe Sofronie, s’ar fi speriat de expresiunea fisonomiei sale, și s’ar fi putut feri de el, căci una că era mai viguros și altă că stetea pe cal.

Anton însă era preocupat de alte gânduri. Suvenirul sacrilegiului sêu i muștra cugetul și grija

pentru scăparea Elisabetei i apăsa inima. Chiar decă s'ar fi temut de vro primejdiă, in dispozițiunea actuală a spiritului său nu s'ar fi ocupat de ea, decum să se fi ferit acum de un lucru, care nici prin gând nu-i trecea.

Dar pôte că ar primi cu bucurie lovitura de mórte, căci scim, că o ceruse de la Elisabeta in castelul negru, numai cu vr'o câteva ore mai nainte!

Nici de cum! In acest moment ar fi fost gata a-și apera viața sa cu tóte puterile sale fizice și intelectuale, căci acum acéstă viață avea un scop, un scop sacru! Chiar de ar fi știut că i s'ar erta in-fricoșatul păcat, ce comise in contra părintelul său prin mórtea sa, n'ar fi voit să móră. Ce ar fi fă-cut Elisabeta, decă nu s'ar mai fi putut întórce in suteran? Ar fi trebuit să péră de fóme, și de sete.

Anton insé precum scim nu se gândea la mórte și nu se ferea de ea. Dar chiar decă s'ar fi ferit, ar fi fost prea târziu, căci Sofronie se a-runcă cu o săritură grozavă pe el, și apucându-l de piept i infipse pumnalul până la mânier in inimă!

Îl nimerise bine și încă prea bine.

„Elisabeto“ strigă Anton și pică de pe cal.

Sofronie însă se duse fuga și se ascunse în închisoarea sa sub pământ. . . . .

Sórele încă nu trecuse peste cóma Timpii, când sosi Estery cu ostașii sei în monăstire și o ocupă, fără versare de sânge, de óre-ce călugării, nepreparați cum erau și lipsiți de conducători, nu se putură opune lor.

Estery închise pe toți călugări pentru a fi sigur de ei.

La această ocaziune fu descoperit Sofronie în închisoare din care îl liberă ostașii, după porunca lui Estery, care se simțea îndatorat către el și care i promise a-l recompensa de îndurările lui.

Călugărul șiret să arăta plin de grațitudine către preținșii eliberători săi.

Dar Elisabeta? Pe ea n'o găsisse nimen, de ea nu scia nimen. Boltitura suterană nu era cunoscută de nimen, căci chiar Anton o descoperise numai din întâmplare.

XIII.

Es hat geblitzt die ganze Nacht.

Robert Müller.

În castelul negru nu sã stinsese încă pe deplin jãraticul incendiului ațitat de mânilor sacrilege, locuitorii castelului gemeau încă, ér cadavrele morților jãceau jur împrejur prin curte tot pe acele locuri unde fuseserã doborâte de arma ucigașã, când sã întórse Hermann de la expedițiunea pe care scim cã o întreprinsese în contra unui nobil maghiar.

Intrând în castelul părinților sãi și vedënd infricoșata devastare și măcelul înfiorãtor, sãvârșit de dușmani, ér mai de parte gãsind pe bẽtrẽnul sãu tatã culcat mort în sângele sãu și în fine cãutând pe Elisabeta prin tóte părțile și neputând a o gãsi: fu cuprins de o mânia sacrã.

Sã jurã cã nu va îngropa cadavrele ucișilor, cã nu va înmormẽnta remãșițele pãmãntesci ale tatã-sãu, pãnã ce nu va fi rãsbunat fãrã de legile fãcute, pãnã ce nu va fi pedepsit cu asprime pe ucigași și pãnã ce nu va fi gãsit pe scumpa sa mirésã viã sãu mórta.

Adună la moment toate cetele sale, și le spuse intențiunea sa.

Toți ostașii erau gata a-și vărsa ultima picătură de sânge pentru resbunarea căpitanului lor.

Plecară deci pe urma ucigașilor.

Spre mirarea lor vedură, că apucaseră drumul spre monăstirea de pe Tîmpa.

Herman se informă despre puterea vrășmașului, după ce aflase că s'ar fi întărit în monăstire.

Vedând că cetele regesci nu erau mai multe de cât ale sale, ba pôte ceva mai puține își făcu planul de asediu.

Cu partea cea mai mare a resboinicilor săi voia să opereze din față, ér cu o parte mai mică însă mai alésă voia să mérgă el însuș, și se apuce monăstirea din dos.

Acest plan fu executat îndată.

Partea cea mai mare a ostașilor lui Hermann, merse sub conducerea unui loctitor al său să asedieze monăstirea din față, el însă se duse cu cei l'alți și inceptu se urce dealul, despre partea care este spre orașul de astăzi.

Ostașii regesci încă nici nu apucaseră bine să sfișescă cu închiderea călugărilor, când étă că fură

alarmă din porunca lui Estery și dirigați de acesta spre apărarea castelului în contra rebelilor.

Să incinse o luptă crâncenă dinaintea murilor monăstirei. Ostașii lui Herman, care cunoscuse bine locurile și profitaseră de căile ferite și înaintaseră până dinaintea zidurilor. Devastarea fără sémănă în care vedură castelul negru le încăinise inima, să luptară deci cu curagiul deserațiunii și înaintau destul de bine, cu tótă pozițiunea lor desavantagiósă.

Pe aceste timpuri usul armelor de foc nu era încă introdus, ba încă nici nu se inventase. Acestă împrejurare era mai avantajósă pentru asaltători de cât pentru apărați, de óre-ce acesti din urmă nu se putuseră prevedea cu nisip, oleiu fierbinte, bolovani și cele lalte mijlóce de apăraie de prin acele timpuri.

Ostașii castelului negru găuriseră deja în mai multe locuri zidul. Estery era silit a stringea luptătorii tot mai mult împrejurul acestor rupturi din zid. Astfel lăsase celelalte părți ale monăstirei, mai cu sémă însé partea din dos, cea despre vârful Timpei, fără apărați.

Aici deci domnea cea mai deplină linisce.

Opintirile cele din urmă ale apăraților fură

însoțite de succes bun, căci ei putuseră să opună forțe prospete atacurilor celor de la castelul negru, pe când aceștia pierdeau din ce în ce mai mult din puterile lor.

În scurt se vădură respinși de la toate surprăturile de zid.

Ei totuș nu disperară încă, cu atât mai puțin fiind-că așteptau din moment în moment ajutorul lui Hermann, și credeau din minut în minut că-l vor vedea apucând din dos pe ostașii regelui. —

Însă totuș nu se bizuiră numai pe acesta, căci pe când astupau apărătorii după puțină găurile din zid, asaltătorii lucrau cu grabă la o capră mare de asalt. —

Acum se gătise și tuna cu lovituri sdravene în contra porței, care trebuia să se sfăreme, acum acum.

Apărătorii se adunară împrejurul intrării amenințate, pentru a înlocui lemnul sfărămat, cu pepturile lor viteze. —

Etă că acum începură a trozni birnele cele gróse.

Vedând Estery acesta, se decisă la un fapt extrem. Puse de trase iverile porții, gata de a eși cu ai săi și a isgoni pe asaltătorii care rămăseră deja puțini la număr. —

Unde era Hermann?

Unde zăbovea?

Dacă va mai întârzia puțin, atunci va fi intru adevăr prea târziu.

În minutul cel mai critic, în momentul când cetele lui Estery începură se ésa prin pórtă să întâmplă un ce neasceptat. —

XIV.

Der inn're Zwiespalt ist verflungen,
Du hast den Frieden dir errungen.

Heinrich Zelle.

Dabia părăsise Hermann bolta suterană când se repeđi Elisabeta asupra uşei încercând de a o deschide.

— Mă duc, fug, departe de acest miserabil, mă duc de aş sci, că trebuie să stau într'o pustietate, de aş sci că ajung de-a-dreptul în gurile fiérelor.

Sgudui de uşă, în dar; era pré bine închisă, n'o putea s'o deschidă. Apoi îş adusese aminte, că i spusese Anton de o eşire în chilia lui; scara

rezimată de păreți, ducea de bună sémă la aceia eșire. In adevăr se vedea o ușă d'asupra scării. Să urcă pe spițele ei, și puse urechia la ușă, pentru a se orienta, decă nu-i vr'un sgomot in chilia lui Anton, și decă pôte să intre fără frică in ea.

Ascultă. Linisce cumplită. Acum îndrăzni a face o incercare pentru a ridica ușa. Incercare zadarnică, trudă deșartă! ușa nu se mișca.

Éraš se pogorî jos și incercă éraš la ușa de jos, apoi se urcă éraš in sus, și din nou in jos, cu pripă, cu gróză, neincetat mai de multe ori una după alta. Era o muncă chinuită la care iș puse ultimele forțe ale corpului ei, o muncă care prin neisbinda ei, i secă puterile sufletesci.

Tot mai pripită mergea de la o ușă la altă, ca un bîet canariu, care voiesce să scape din colibiă și sbóră de pe o spiță pe alta, așa urca și dînsa spițele scării in sus și in jos.

Numai de n'ar veni acum, cugetă ea ascultând cu frică, decă nu s'aude pașii lui.

Puterile incepură a o părăsi. Nu mai putea să urce scara. Acum să trudea numai cu ușa de jos.

„Étă-lū, vine,“ cugetă cu gróză.

Trecură mai multe momente, póte óre. De-o dată fu cuprinsă de altă gróză.

„Dar decă nu va mai veni nici de cum?“ această ideiă i trecu prin minte și o ímplu de fiori reci, „decă ar trebui să mor aici de fóme!“

Natura inceptu a-și cere dreptul său. I era fóme Elisabetei și sete.

Și această fóme și această sete o preschimbară cu totul.

Acum i era mai tare gróză de întârzierea lui Anton de cât cum i fusese de întórcerea lui.

Sufletul omenesc este prea tare legat de materie, astfel in cât această materie va învinge tot de-a-una tăria sufletului.

Da, sunt momente in care puterea inspirațiunei ne face ca să uităm de tótă slăbiciunea trupescă, in care ne supunem cu plăcere unei dureri pentru a arăta mărimea noastră sufletescă.

Istoria acelui Roman a lui Muciu Scaevola, care își pîrjoli brațul pe jăratie pentru a dovedi virtutea sa, este un exemplu strălucit despre această.

Dar fapte de-astea se sêvîrșesc numai in acele momente, in care s'a concentrat tóte puterile sufletesci. Avênd însă materia timp, ca să-și reclame

drepturile sale, atunci se arată preste curând pre-dominarea ei. Spiritul resimte puterea ei și se stinge in acelaș grad in care se slăbește corpul și punându-se la cele din urmă numai la serviciul lui.

Și Elisabeta își perdu ultimile ei puteri. Pică la pământ. O greutate de plump i se pusese pe nervele ei. Buzele i se uscară cu totul. Cădu in o stare de nesimțire. In o stare care nu era nici treziă, nici ameteală, nici somn. Ochiul i se închiseră fără voia ei.

Spiritul ei vedea necurmat grózele suferite, aușia intr'una glasurile de vaet și de desperare.

Apoi inceptu să resufle éraș mai regulat.

In inchișórea ei domnea intunecime și o línise cumplită.

Nóptea inaintase tare.

Inceptu să viseze. I se făcu, că participă éráș la aceia scenă, in care se arétase Anton dinaintea ei in castelul negru. Éráș i oferi Anton peptul său ca țintă pentru pumnalul ei, și de astă-dată, Elisabeta in visul ei nu se retrase ci infipse oțelul ucigător adânc in peptul ticălosului, sângele roșu țisni din acel pept tocmai in ochiul ei și i luă vederile.

Să desceptă cu un țipet. O rađiă palidă de sóre, care se furișă prin o crepătură cădușe pe ochii ei, și produse vedania din vis.

Îș aduse aminte, că trebuie să fugă din acel loc, dar tot odată îș aduse aminte de incercările ei zadarnice, ce făcuse deja pentru a scăpa. Disperarea i reveni. Căută imprejur, ca după un ajutor. Ochi ei se opriră de crepătura prin care o isbise rađia sórelui. Acéstă crepătură era îngustă, totuș i veni ideia de a incerca, doar decă ar putea eși prin ea; dar era sus, și era de o lature, nu în partea unde stetea scara. Totuș, urcându-să pe scară și trecând de pe ea pe nisce birne, care păreau zidite în părete, credea că i ar fi cu putință. ca să ajungă până la acel isvor de lumină.

Rađia de speranță care intrase cu rađia de sóre în inima ei i dete puteri nóuë. —

Incercă de a executa intențiunea ei. Urcă scara până la punctul cerut, aici stete puțin pentru a resufla, și a să reculege, ca să aibă puteri pentru trecerea ei de pe scară pe birnă. Acum incercă, și étă că i succese, trecuse de pe scară pe una din birnele de jos. Acest succes o reinsufleți din nou, să apucă de altă birnă, și voi să-și ridice corpul

la înălțimea crepăturii, când, în urma opintirii sale, se puse birna în mișcare. Acastă vibrațiune ne-acceptată o înfioră pe Elisabeta, își perdu cumpătul. Remase vr'o câteva minute atârnată în aer. Degetele ei slabe nu putură ține mult timp povara corpului ei: se deslipiră de la birnă pe care le strinseră. Elisabeta cădu la pământ unde remase leșinată. —

Astfel stete nu scim cât.

Din afară pătrunse de o dată valuri de vuet.

Noi scim, că ele vineau din sgomotul asaltului întreprins de ómenii lui Hermann în contra monăstireii

O pocnitură mai aspră, care resunase în apropierea boltei suterane în care zăcea Elisabeta, o desceptă din leșini. Se ridică și ascultă. Era în totă firea ei, nu se vătămase nici de cum prin căderea de pe birnă.

Elisabeta ascultă împrejur, ridicând ochii, la acea birnă de pe care căduse, vedu cu mirare, și cu bucurie nespusă, că acele birne, despre care cređuse, că ar fi ținute în părății, formau o ușă, ce se deschisese prin căderea ei.

Acastă descoperire era să-i ia éráș tóte puterile, căci și bucuria, nu numai gróza, améndoué sunt în stare de a slăbi pe om.

Dar bucuria pentru a fi covârșitoare trebuia să ne aducă fără de veste împlinirea desăvârșită a dorințelor noastre, o simplă prevedere a acestei împliniri, ne poate răpi puterile pentru un moment, dar nu ne poate seca izvorul vieții, tot precum un fulger depărtat ne poate lua vederile însă nu ne poate doborî la pământ, ca trăsnetul care ne lovesce.

Elisabeta prevăduse numai posibilitatea de scăpare, i se arătase o ușă deschisă, însă ea nu scia încă, unde o va conduce această ușă, și zorul de a se lămuri despre acesta i redete puterile.

Fu erăs în stare de a urca scara. Înainta din spiță în spiță, încet cu greu și cu dese întreruperi. Când se oprea pentru a lua resuflare mai adencă spre ușurarea peptului ei, care se sbătea de tēmă și de bucurie, când stetea pe o spiță, pentru a se orienta, a vedea cum se facă, ca să ajungă sigur la intrarea pe care o ferise acea ușă misterioasă. În fine ajunse de-a-dreptul pragului ușei și reculegându-se toate puterile sări de pe scară pe acel prag mult dorit.

Elisabeta se găsi într'un spațiu neluminat, dinaintea ochilor ei se desfăta un întunec cumplit. Ce era să facă. Să se întorcă? Nu, căci acolo

jos nu o ascepta de cât patru ȃiduri mărginite, aici însă se intindea dinaintea ei necunoscutul, deci se hotări a scruta acest necunoscut, până la sfirșirea puterilor ei; póte că tot va isbuti in fine a eși la vr'un sfirșit bun. Merse d'a órba inainte. Merse pas de pas, cu frică și cu sfială. Mult timp nu dete de nici o pıedecă, d'aci conchise că a apucat pe un drum suteran. Acéstă ideia o insufleți éráș. Merse mereu inainte, merse, merse.

Aerul din suteranul ingust deveni tot mai gros încât resuflarea i se făcea tot mai grea. Se opri, gata de a se întorce, dar disperarea i dete puteri supraumane, iș reluă éráș mersul,

Trecuse peste o jumătate de óra de când se tırea ea astfel prin intunerec, când inceptu a resimți o frescețá de aer, și a intrevedea in depártare o slabă licurire. Resuflá cu voluptate aerul própset, și reluând acum nisce pași mai ageri inaintá mai iute.

In fine ajunse la capátul suteranului, era o pescerá micá, impresoratá la intrarea ei de tufiș stufos. —

Dar mai departe ca până aici nu se putu tiri. căđu pe genunchi, și rugáciunea ce trimise acum cátrá a Totpotintele pentru a-i mulțami, se puse

ca un balsam pe sufletul ei și i aduse liniscea de care fusese lipsită atâta timp. Adormi lin. —

Dar nici acest somn nu durâ mult. Strigăte împrejurul ei o desceptară, erau ómenii lui Hermann, care, după cum scim, conduși chiar de el, veniau din partea acésta a délului, pentru a năvăli din dos asupra monăstirei.

Elisabeta tresări din somn, și auđind vuetul apropiându-se tot mai tare de refugiul ei, nu scia ce să facă, să remână in pescere, la vederea celor din afară, séu să se retragă, să se ascundă in pasagiul suteran.

Incă nu se putuse decide când étă că se intunecă intrarea pescerei. Trebuie că ajunsse vr'un om acolo.

O voce cunoscută, o voce dulce resună și o implu de fioră de bucurie.

Acéstă voce era a lui Hermann, a mirelui ei, care întreba :

„Cine-i aici?“ . . . .

Permiteți-ne ca să nu vă mai descriim scena care urmă după acésta.

Ertăți-ne decă nu suntem in stare a vă spune bucuria lui Hermann, când văđu că călugărul pretins era logodnica sa iubită.

Ce fel de călugăr?

Pardon, am uitat să vă spun că unii din ostașii lui Hermann o văduse pe Elisabeta în peștere, pe când durmea, și îl vestise pe Hermann, că ar fi găsit un călugăr culcat în peștere. Decă vă veți reaminti, că Elisabeta fusese îmbrăcată de Anton, când o luase din castelul negru, în rasa lui Bonifaciu atunci veți ști, de ce o luară ómenii lui Hermann drept un călugăr. —

Acum ne mai rămâne a explica acésta minunată întâlnire. Minunată cât în privința împrejurărilor, dar cu tótă naturală cât în privința localității, căci pasagiul suteran conducea din monastire drept în pescerea de sub vârful Tîmpei, care, adică pescere există încă până în ȕioa de astăđi, și care de-atunci se numesce: „pescerea călugăriței.“ . . . .

* * *

„La ce te gândești“ întrebă cineva din societatea cu care întreprinsesem excursiunea pe vârful Tîmpei, după cum v'am spus la începutul acestei narațiunii, și cu care ne oprisem pe cóma délului pentru a resufla.

„Ean am făcut o istoriă, pentru a mă explica numirea pescerei de sub Tîmpa.“

»A pescerei călugăritei?»

»Da.»

»Ei bine.»

»Ei bine, decă voiți, vă voi spune povestea mea, indată ce ne vom fi poposit in valea cetăței.*

Toți fură invoiți.

* * *

Să înțelege că narațiunea mea se sfinși cu învingerea ostașilor regesci prin omeniî lui Herman cari inaintaseră prin pasagiul suterau și eșiră pe ușa din chilia lui Anton drept in monăstire; se sfinși prin pedepsa lui Sofronie, care fu ucis in luptă, și in fine prin nunta lui Herman cu Elisabeta care mai trăiră mulți ani in pace și in sănătate, și cari vor mai trăi sper, in suvenirul acelora cari a cetit acéstă narațiune.

Eu însă nu mă pot lua dioa buna de la iubiții mei cetitori și de la amabilele mele cetitoare, fără de a le recomanda cu tot a dinsul, ca, ori când vor avea ocasiune de a se sui pe vârful Têmpei, să se foloséscă de bună séma de ea, să arunce o privire imprejurul lor și să spună apoi, decă merită acel oraș, care se intinde măreț la pólele acestui munte versurile, ce am făcut:

La Braşov.

Eşti ca un lăgăn primenit
Oraş in care m'am născut,
La tine éráş am venit,
Să te revéd, să te salut.

Braşovul meu, tu cuib de flori
Oraş iubit, oraş măreţ,
Eu te salut de mi de ori
Un obosit, un trist drumet.

Eu it salut frumosul briu
De dealuri verđi şi iridători,
Cu dragoste de fiu reviu
La muriî tei protegători!

Chiar mucediti şi ruinaţi
O muriî mei, eu vă iubesc,
Căci eu credinţă 'nconjuraţi
Tot, ce in lume mai dolesc!

